

«Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj»



PLAN RAZVOJA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE OD 2022.-2027. GODINE

Analitička podloga DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Izradila:

Sanda Filipović
Javna ustanova „Regionalna razvojna agencija Primorsko-goranske županije“

Sadržaj

1. DRUŠTVENE DJELATNOSTI	3
1.1. Odgoj i obrazovanje.....	3
1.1.1. Predškolski odgoj i obrazovanje	3
1.1.2. Osnovnoškolsko obrazovanje	6
1.1.3. Srednjoškolsko obrazovanje	9
1.2. Visoko školstvo i znanost.....	16
1.2.1. Sveučilište u Rijeci	16
1.3. Cjeloživotno obrazovanje	22
2. ZDRAVSTVO	24
2.1. Dostupnost zdravstvenih usluga	24
2.2. Klaster zdravstvenog turizma	31
3. SOCIJALNA SKRB	32
3.1. Izvaninstitucionalna socijalna skrb	32
3.2. Institucionalna socijalna skrb	34
4. KULTURA, SPORT I TEHNIČKA KULTURA.....	37
4.1. Kultura	37
4.2. Sport i rekreacija.....	43
4.2.1. Sportski rezultati i kategorizirani sportaši	45
4.2.2. Sport u sustavu obrazovanja	45
4.2.3. Sportski objekti.....	46
4.2.4. Sportska rekreacija	47
4.2.5. Sport invalida.....	48
4.3. Tehnička kultura	48

1. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Društvene djelatnosti uključuju aktivnosti vezane za odgoj i obrazovanje, kulturu, sport i tehničku kulturu, zdravstvo i socijalnu skrb. Primorsko-goranska županija ulaganje u ljudske resurse smatra najvažnijom komponentom razvoja i konkurentnosti, stoga se na području Županije kontinuirano poduzimaju mjere i ulažu znatna financijska sredstva za unaprjeđenje standarda javnih usluga i kvalitete života.

1.1. Odgoj i obrazovanje

Sustav odgoja i obrazovanja na području Primorsko-goranske županije usmjeren je na kontinuirani razvoj konkurentnog, kvalitetnog, dostupnog, uključivog i održivog sustava, koji se temelji na izvrsnosti te gospodarskim i društvenim potrebama, u kojem djeca, učenici i studenti stječu potrebna znanja i vještine. Upravo razvoj dostupnijega, prilagodljivijega, kvalitetnijega i učinkovitijega sustava odgoja i obrazovanja u Županiji omogućit će kvalitetno-obrazovani kadar, koji stvara poticajno okruženje za održive inovacijske i znanstveno-tehnološke aktivnosti.

1.1.1. Predškolski odgoj i obrazovanje

Rani i predškolski odgoj u Hrvatskoj, sastavni je dio sustava odgoja i obrazovanja i skrbi o djeci te čini početnu razinu odgojno-obrazovnog sustava. Ostvaruje se programima odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi za djecu od šest mjeseci do polaska u školu.

Programi predškolskog odgoja i naobrazbe te skrbi o djeci predškolske dobi ustrojavaju se u jasličkim i vrtićkim odgojnim skupinama u dječjem vrtiću bez obzira na osnivača, a mogu biti: **redoviti programi, programi predškole i kraći programi**

Programi (ne dječji vrtići) **predškolskog odgoja pri drugim pravnim osobama** ostvaruju se u osnovnim školama, zdravstvenim ustanovama za djecu s teškoćama u razvoju, socijalnim ustanovama za djecu s teškoćama u razvoju, kao igraonice u knjižnicama, kraći programi pri sportskim ustanovama, kulturnim ustanovama te kraći programi pri udrugama. Svi programi predškolskog odgoja i naobrazbe moraju imati verifikaciju Ministarstva znanosti i obrazovanja, a ustrojavaju se kao ustrojbene jedinice navedenih pravnih osoba i ispunjavaju sve uvjete potrebne za rad s predškolskom djecom.

Dječji vrtići ustrojeni su i obavljaju djelatnost sukladno Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju¹ jesu javne ustanove koje djelatnost predškolskog odgoja obavljaju kao javnu službu. Dječji vrtić može osnovati Republika Hrvatska i jedinice lokalne uprave, vjerske zajednice te druge domaće, pravne i fizičke osobe. Dislocirani dijelovi matičnog vrtića koji uključuju jednu ili više odgojnih skupina, a osnivaju ih dječji vrtići prema potrebi ustrojavaju se kao područni odjeli.

Predškolsko obrazovanje koje se provodi u dječjim vrtićima i drugim pravnim osobama u Hrvatskoj za djecu stariju od tri godine odgovara razini nultoj razini

¹ Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju, NN 10/97, 107/07, 94/13, 98/19

Međunarodne standardne klasifikacije obrazovanja – *International Standard Classification of Education (ISCED 2011.)*².

Program predškole provodi se za djecu u šestoj godini života koja nisu polaznici redovitog programa predškolskog odgoja kao priprema za polazak u školu. U Hrvatskoj se provode i tzv. **Kraći programi** koji obuhvaćaju različite sadržaje (strani jezici, vjerski odgoj, sportske grupe, ples, likovni ili glazbeni odgoj itd.) koje djeca pohađaju nekoliko sati na tjedan ili mjesec.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (DZS), na početku pedagoške 2019./2020. godine u Hrvatskoj su djelovale 1.902 ustanove koje ostvaruju programe predškolskog obrazovanja. U Primorsko-goranskoj županiji (PGŽ) evidentirano je njih 124. U ustanovama PGŽ, programima predškolskog obrazovanja obuhvaćeno je 9.131 dijete ili 6,54% od ukupnog broja djece u Hrvatskoj. U odnosu na hrvatski prosjek broja djece po zaposlenom (6,36) u PGŽ ovaj omjer iznosi 5,77.

Od ukupno 119 dječjih vrtića u PGŽ, jedinice lokalne uprave i samouprave osnivači su ukupno 93 vrtića, 21 je privatni, dok su vjerske zajednice osnivači 5 vrtića. Drugih pravnih osoba koje ostvaruju programe predškolskog odgoja ima 5, od toga su za 4 osnivači jedinice lokalne uprave te 1 privatni osnivač (Tabela 1).

Tabela 1: Dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja, djeca prema dobnim skupinama i zaposlenici po županijama, početak pedagoške godine 2019./2020.

	Dječji vrtići	Druge pravne osobe	Djeca (ukupno)	Zaposlenici	Djeca po zaposlenom
Republika Hrvatska	1 699	203	139 682	21 974	6,36
Jedinice lokalne uprave i samouprave	1 084	173	112 134	17 916	6,25
Druge pravne i fizičke osobe	347	30	23 585	3 418	6,90
Vjerske zajednice	62	-	3 963	640	6,19
Primorsko-goranska županija	119	5	9 131	1 583	5,77
Jedinice lokalne uprave i samouprave	93	4	7 658	1 321	5,80
Druge pravne i fizičke osobe	21	1	1 113	183	6,08
Vjerske zajednice	5	-	360	71	5,07

Izvor: Priopćenje DZS od 12. svibnja 2020.

Iz Tabele 1 je vidljivo da je u 21 privatnom i 5 vrtića vjerskih zajednica u Županiji pedagoške godine 2019./2020. upisano 1473 djece (16,36%), te je u njima bilo 254 zaposlenika.

Podaci DZS o djeci obuhvaćenju programima predškolskog odgoja prema dobnim skupinama na početku pedagoške godine 2019/2020. ukazuju da je postotak polaznika u dobi do 3 godine, 18% dok su dobne skupine od 3 – 5 i od 5 – 7 godina na istom postotku i to od 41% djece polaznika programa. Prosječna distribucija na nivou Hrvatske razlikuje se te iznosi 20,26% do 3 godine, 36,48% u razredu od 3 – 5, i 43,26% za djecu od 5 – 7 godina.³

Analiza podataka DZS o kretanju broja ustanova predškolskog odgoja, djece polaznika i broja zaposlenih u PGŽ ukazuje da je 2019./2020. u odnosu na 2015./2016. pedagošku godinu došlo do povećanja broja ustanova za 6%. U isto vrijeme broj djece polaznika je porastao za 424 ili 4,87%, dok je broj zaposlenih rastao po stopi od 20,56% (Tabela 2).

Tabela 2: Broj ustanova, djece uključene u sustav predškolskog odgoja u dječjim vrtićima i zaposlenih u PGŽ, 2015/2016 – 2018/2019

Pedagoška godina	Broj ustanova	Broj uključene djece	Broj zaposlenih u vrtićima	Djece po zaposlenom
2015./2016.	117	8707	1313	6,63
2016./2017.	123	9003	1438	6,26
2017./2018.	124	9024	1444	6,25
2018./2019.	122	9002	1469	6,12
2019./2020.	124	9131	1583	5,77

Izvor: DZS, priopćenje 12.05.2020., obrada RRA PGŽ

Prema Tabeli 3 od ukupnog broja zaposlenih u 2019./2020. godini (1583), odgojitelji i učitelji čine 64,88%.

Tabela 3: Broj vrtića, polaznika i zaposlenih u dječjim vrtićima u PGŽ, početak pedagoške godine 2019/2020.

	Ukupno
Broj matičnih i područnih vrtića	124
Broj djece polaznika	9131
Ukupno zaposleni	1583
• Odgojitelji i učitelji	1027
• Zdravstveno osoblje	24
• Ostali	532

Izvor: DZS, priopćenje 12.05.2020., obrada RRA PGŽ

Pregled podataka DZS po prostornim cjelinama dostupan je zaključno s 2018./2019., te je u 2018./2019. u odnosu na od 2015./2016. godinu zamjetan je ukupni rast broja djece obuhvaćene programima predškolskog odgoja od 3,38%. Dok Priobalje i Gorski kotar bilježe rast broja polaznika od 8,49% odnosno 17,17%, u Gradu Rijeci i na otocima bilježi se minimalni pad. U istom vremenskom odnosu broj zaposlenih je narastao za 156 ili 11,8%. Postotni rast najviši je u Gorskom kotaru (22,92%), a najmanji na otocima (6,25%). Unatoč zabilježenom značajnom kadrovskom osnaživanju vrtića u Gorskom kotaru o činjenici da je standard mjeren brojem djece po

³ Izvor: Priopćenje DZS od 12. svibnja 2020.

zaposlenom rastao i u cjelini i u svim prostornim cjelinama, on je i dalje najniži upravo u goranskoj (7,16), dok je na otocima ovaj omjer najkvalitetniji te iznosi 5,31.

Tabela 4: Dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju program predškolskog odgoja u PGŽ po prostornim cjelinama od 2015./2016. do 2018./2019. godine

	2015./2016.				2016./2017.				2017./2018.				2018./2019.			
	broj ustanova	djeca ukupno	zaposleni ukupno	djece po zaposlenom	broj ustanova	djeca ukupno	zaposleni ukupno	djece po zaposlenom	broj ustanova	djeca ukupno	zaposleni ukupno	djece po zaposlenom	broj ustanova	djeca ukupno	zaposleni ukupno	djece po zaposlenom
PGŽ ukupno	117	8707	1313	6.63	123	9003	1438	6.26	124	9024	1444	6.25	122	9002	1469	6.13
Rijeka	41	3808	537	7.09	45	3905	587	6.65	45	3777	583	6.47	44	3778	574	6.58
Gorski kotar	14	361	48	7.52	15	394	65	6.09	15	413	60	6.88	15	423	59	7.16
Otoci	20	1361	240	5.67	19	1325	237	5.59	19	1353	248	5.46	19	1354	255	5.31
Priobalje	42	3177	488	6.51	44	3379	549	6.22	45	3481	553	6.29	44	3447	581	5.93

Izvor: Priopćenje DZS od 12. svibnja 2020.

Najsnažnija organizacijska struktura je na području Primorsko-goranske županije su vrtići Grada Rijeke (Dječji vrtić Rijeka, More i Sušak) U redovitom cjelodnevnom programu (10-satnom programu) u pedagoškoj 2019./2020. godini, u mjesecu rujnu 2019. godine, upisano je 3.203 djece (35,58% djece Primorsko-goranske županije upisane u programe predškolskog odgoja) u 180 odgojnih skupina, od čega je 53 jasličkih i 127 vrtićkih odgojnih skupina. U tri vrtića zaposlene su ukupno 522 osobe.⁴

Od svih prostornih cjelina najmanje je djece (kao i stanovnika općenito) u Gorskom kotaru. Na ovom području djeluje 15 vrtića od kojih 6 pri matičnim osnovnim školama, te oni skrbe o ukupno 423 djeteta.

1.1.2. Osnovnoškolsko obrazovanje

Djelatnost osnovnog školstva od posebnog je društvenog interesa te obuhvaća odgoj i obvezno školovanje, druge oblike školovanja djece i mladih i školovanje odraslih osoba. Prema Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi⁵ svrha je osnovnog školstva omogućiti učeniku stjecanje znanja, pojmova, umijeća, stavova i navika potrebnih za život i rad ili daljnje školovanje. Ciljevi su osnovnog školstva:

- kod učenika potaknuti i razviti interes i samostalnost pri učenju i rješavanju zadaća, stvaralaštvo, moralnu svijest, estetski ukus i kriterij, samopouzdanje i odgovornost prema samome sebi i prirodi, društvenu, gospodarstvu i političku svijest, snošljivost i sposobnost suradnje, poštovanje ljudskih prava, dostignuća i težnji;
- učenika poučiti pismenosti, komunikaciji, računu, znanstvenim i tehnološkim principima, kritičkom promatranju, razumnom raspravljanju, razumijevanju svijeta u kojem živi i razumijevanju međusobne ovisnosti ljudi i prirode, pojedinaca i nacija.

⁴ Programjavnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju te skrbi o djeci rane i predškolske dobi Grada Rijeke za pedagošku 2020./2021. godinu

⁵Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 94/13, 136/14 - RUSRH, 152/14, 7/17, 68/18, 98/19, 64/20

S općim odgojem i obrazovanjem postiže se jednakost odgojno-obrazovnih mogućnosti, a s pohađanjem osnovne škole sprječava se odgojno-obrazovno diskriminiranje i društveno marginaliziranje.⁶

Ciljevi i zadaće osnovnog školstva ostvaruju se prema utvrđenim nastavnim planovima i programima. Osnovno školovanje traje najmanje osam godina u pravilu, od šeste do petnaeste godina života.

Tabela 5: Osnovne škole u RH i PGŽ, djeca prema dobnim skupinama i zaposlenici, početak školske godine 2019./2020.

	Škole	Razredni odjeli	Učitelji	Ukupno učenika	Učenika po učitelju	I-IV razred	V-VIII razred
Republika Hrvatska	2115	18087	34 385	314 148	9,14	156 627	157 521
Primorsko-goranska županija	114	1127	2262	19 292	8,53	9830	9465

Izvor: Priopćenje DZS od 30. travnja 2020.

Na području PGŽ djeluje 60 osnovnih škola čiji su osnivači u najvećem broju Županija (32 škole i 42 područne škole) i Grad Rijeka (25 osnovnih škola), dok su od ostalih gradova i općina osnivači Grad Crikvenica (2 osnovne i 4 područne škole) i Grad Opatija (1 osnovna i 2 područne škole)

Tabela 6: Osnivači osnovnih škola na području Primorsko-goranske županije 2018/2019

R.br.	Osnivači osnovnih škola na području Primorsko-goranske županije	Ukupan broj matičnih škola	Ukupan broj područnih škola
1.	Primorsko-goranska županija	32	42
2.	Grad Rijeka	25	
3.	Grad Crikvenica	2	4
4.	Grad Opatija	1	2
	UKUPNO	60	48

Izvor: Upravni odjel za odgoj i obrazovanje PGŽ, obrada RRA PGŽ

Osim navedenih, u PGŽ djeluju još i 2 glazbene škole i 9 njihovih područnih odjela osnivača PGŽ, jedan područni odjel plesne škole kojeg je osnivač Grad Rijeka i dvije privatne glazbene škole.

Analiza podataka DZS prikazanih u Tabeli 7 ukazuje da, unatoč negativnim demografskim pokazateljima i činjenici da je došlo do smanjenja ukupnog broja škola na području Županije, broj upisanih učenika u pedagoškoj godini 2019./2020. u odnosu

⁶ https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/single-structure-education-integrated-primary-and-lower-secondary-education-1_hr

na 2015./2016. veći za 398 učenika, odnosno radi se o porastu za 2,11%. Konstantan rast broja učitelja i povećanje za 13,38% u promatranom periodu rezultirao je povoljnom promjenom omjera broja djece po učitelju, s 9,45 na 8,53, a što može ukazivati na povećanje kvalitete standarda u nastavi. Omjer broja učenika po učitelju niži je od hrvatskog prosjeka koji iznosi 9,14 i jedan je od najnižih omjera u zemljama Europske unije.

Tabela 7: Kretanje broja osnovnih škola, učenika i učitelja u Primorsko-goranskoj županiji od pedagoške godine 2015/2016. do 2019/2020.

ŠKOLSKA GODINA	BROJ OSNOVNIH ŠKOLA	BROJ DJECE	BROJ UČITELJA	DJECE PO UČITELJU
2015/2016.	119	18 861	1995	9,45
2016/2017.	118	18 924	2037	9,29
2017/2018.	116	19 063	2059	9,25
2018/2019.	117	19 107	2129	8,97
2019/2020.	114	19 295	2262	8,53

Izvor: Priopćenje DZS od 12. svibnja 2020.

Pokazatelji promatrani po prostornim cjelinama prikazani su u Tabeli 8 i ukazuju da je u periodu od 2015/2016. do 2019./2020. školske godine broj učenika blago varirao s ukupnim pozitivnim trendom, te je postotak rasta sljedeći: Priobalje 1,1%, Otoci 5,22% i Grad Rijeka 1,27%. U broju učitelja prisutan je stalni trend rasta što ukazuje na povećanje standarda u nastavi. U postocima ovaj pokazatelj iznosi Priobalje 3,69%, Otoci 16% i Grad Rijeka 8,79%.

Istovremeno, u Gorskom kotaru zabilježen je pad broja učenika za 77 djece ili 6,15% i pad broja učitelja za 6 ili 2,39%

Tabela 8: Kretanje broja osnovnih škola, učenika i učitelja u Primorsko-goranskoj županiji od školske godine 2015/2016. do 2019/2020. po prostornim cjelinama

	Broj stanovnika, popis 2011.	2015./2016.			2016./2017.			2017./2018.			2018./2019.		
		broj škola	učenici ukupno	učitelji	broj škola	učenici ukupno	učitelji	broj škola	učenici ukupno	učitelji	broj škola	učenici ukupno	učitelji
Rijeka	128624	27	8210	819	27	8186	826	27	8152	853	28	8314	891
Gorski kotar	23011	25	1252	251	25	1251	251	25	1232	250	25	1175	245
Otoci	39706	23	2682	275	22	2724	309	22	2790	314	22	2822	319
Priobalje	104854	39	6674	650	39	6719	651	38	6840	642	38	6741	674
PGŽ ukupno	296195	114	18818	1995	113	18880	2037	112	19014	2059	113	19052	2129

Izvor: Priopćenje DZS od 12. svibnja 2020.

Primorsko-goranska županija kontinuirano sufinancira programe značajno iznad minimalnog financijskog standarda. Osim ulaganja u izgradnju i opremanje školskih

sportskih dvorana kojim je dosegnut standard pokrivenosti prikazan Tabelom 9, proveden je velik broj radova na energetske obnovi osnovnih i srednjih škola. Ukupna kapitalna ulaganja Županije u osnovnoškolsku infrastrukturu od 2017. do 2019. godine iznose gotovo 150 milijuna kuna (prikaz u poglavlju 5.3.1. Srednje školstvo), dok je u istom razdoblju Grad Rijeka realizirao više od 41 milijuna kuna investicija.

Tabela 9: Škole sa školskim sportskim dvoranama 2018./2019.

Redni broj	Osnivači osnovnih škola na području PGŽ	Broj matičnih i područnih škola i škola sa školskim sportskim dvoranama			
		Ukupan broj matičnih škola	Broj matičnih škola sa školskom sportskom dvoranom	Ukupan broj područnih škola	Broj područnih škola sa školskom sportskom dvoranom
1.	Primorsko-goranska županija	32	12	42	4
2.	Grad Rijeka	25	23	3	
3.	Grad Crikvenica	2	2	4	
4.	Grad Opatija	1	1	2	
	UKUPNO	58	38	51	4

Izvor: Upravni odjel za odgoj i obrazovanje PGŽ

1.1.3. Srednjoškolsko obrazovanje

Srednje škole, kao javne ustanove, obavljaju djelatnost odgoja i obrazovanja kroz programe općeg obrazovanja i različite vrste i oblike obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja koji se ostvaruju u skladu s odredbama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, te zakona kojima se uređuju djelatnosti pojedinih vrsta srednjih škola. U okviru funkcije obrazovanja, srednje škole ostvaruju svoje programe na temelju nacionalnog kurikulumu, nastavnog plana i programa, te školskog kurikulumu.

Na području Primorsko-goranske županije djeluju 33 srednje škole. Županija je osnivač je 30 srednjih škola, a kroz decentralizirane funkcije školstva financira 31 srednju školu (Salezijansku klasičnu gimnaziju u Rijeci, čiji je osnivač Hrvatska salezijanska provincija).⁷ U gradu Rijeci nalazi se 18 srednjih škola, u vinodolskom području 1 srednja škola, u riječkom prstenu 1, u Liburniji 4, na otocima 3, te na području Gorskog kotara 3 škole. U školskoj 2019./2020. godini bilo je upisano 9.149 učenika srednjih škola, smještenih u 472 razredna odjela, s 1.713 zaposlenika. (Tabela 10).

⁷ <https://www2.pgz.hr/doc/dokumenti/2020/Fin-izvSSkolaPGZ.pdf>

Tabela 10: Srednje škole, broj škola, odjela, nastavnika i učenika, početak školske godine 2019./2020.

	Škole	Razredni odjeli	Nastavnici	Ukupno učenika	Učenika po nastavniku
Republika Hrvatska	738	7 600	26 711	146 277	5,47
Primorsko-goranska županija	56*	472	9 149	1 713	5,34

*metodologija: pod broj škola prikazan je broj škola koje provode kategorije programa (gimnazijske, strukovne trogodišnje i četverogodišnje, umjetničke i programe za učenike s teškoćama)

Izvor: Priopćenje DZS od 30. Travnja 2020.

Broj učenika upisanih u srednje škole u Primorsko-goranskoj županiji u školskoj godini 2018./2019. bio je za 98 manji nego u prethodnoj upisnoj godini, a trend smanjenja broja upisanih učenika stalan je i u čitavom promatranom razdoblju od upisne godine 2015./2016. do 2019./2020. Ukupno smanjenje broja učenika u tom je razdoblju iznosilo 743 učenika ili 7,46%. U istom razdoblju broj nastavnika porastao je za 88 ili 7,6%.

Promatrano po prostornim cjelinama (Tabela 11), postotno najveći pad broja učenika od -12,37% bilježi Gorski kotar, no slična je situacija i na Otocima gdje je 11,46% manje učenika unatoč pozitivnom demografskom trendu. Pretpostavka je da učenici, zbog većeg izbora srednjoškolskih programa češće biraju programe u školama u Rijeci.

Tabela 11: Prikaz broja škola, učenika i nastavnika srednjih škola u PGŽ od 2015./2016. do 2018./2019.

	Broj stanovnika, popis 2011.	2015./2016.			2016./2017.			2017./2018.			2018./2019.		
		broj škola	učenici ukupno	nastavnici	broj škola	učenici ukupno	nastavnici	broj škola	učenici ukupno	nastavnici	broj škola	učenici ukupno	nastavnici
Rijeka	128624	30	6782	760	27	6394	750	28	6383	770	28	6329	814
Gorski kotar	23011	7	404	87.7	7	388	89.2	7	349	85.3	6	354	83.5
Otoci	39706	11	881	138	11	817	137	11	775	148	11	780	147
Priobalje	104854	10	1893	172	9	1879	190	10	1808	192	10	1754	201
PGŽ ukupno	296195	58	9960	1158	54	9478	1166	56	9315	1196	55	9217	1246

Izvor: Priopćenje DZS od 30. travnja 2020.

Decentralizacijom funkcija osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, koja je započela 2001. godine, osnivačka prava škola prešla su na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, a time i obveze financiranja dijela javnih potreba u školstvu.

Osnivač srednjih škola u Županiji u najvećem je dijelu Primorsko-goranska županija. Na području Županije djeluju 33 srednje škole od čega 21 u Rijeci, 6 u Priobalju, te po 3 u Gorskom kotaru i na Otocima. Od ukupnog broja, škole kojih Županija nije osnivač su Salezijanska klasična gimnazija Rijeka, jedna opća gimnazija s pravom javnosti i Centar za odgoj i obrazovanje Rijeka.

Srednje škole u Županiji provode 6 gimnazijskih, 45 četverogodišnjih strukovnih, 31 trogodišnji strukovni (obrtnički i industrijski) i 21 umjetnički program. Broj programa u pojedinim prostornim cjelinama i broj škola koje ih provode prikazan je tabelarno:

Tabela 12: Prikaz broja programa i broja srednjih škola Primorsko-goranske županije koje ih provode, za 2018./2019.

Vrsta programa	Ukupan broj programa u PGŽ	Grad Rijeka	Priobalje	Otoci	Gorski kotar	Broj škola koje provode programe
Gimnazijski program	6	6	3	1	2	14
Strukovni programi (četverogodišnji)	45	40	7	5	4	21
Strukovni obrtnički i industrijski programi (trogodišnji)	31	24	8	5	3	15
Umjetnički programi	21	21				2
Programi za učenike s teškoćama	5	4	1	1		5

Izvor: Upravni odjel za odgoj i obrazovanje PGŽ

Od ukupnog broja učenika srednjih škola strukovne programe (bez gimnazijskih, umjetničkih programa i programa za učenike s teškoćama u razvoju) pohađa:

- četverogodišnje i 1 petogodišnji program (medicinska sestra) – 4.827 učenika (52%)
- obrtničke programe (trogodišnji i dvogodišnji programi) –1.333 učenika (14%)

Stoga je od izuzetne važnosti poticanje strukovnog obrazovanja, te su 2020. godine pokrenuti projekti uspostave Regionalnih centara kompetentnosti. U 8 projekata na području Primorsko-goranske županije uključeno ukupno 7 srednjih škola i to, kao nositelj projekta i budući Regionalni centar Ugostiteljska škola Opatija s partnerskim školama iz Crikvenice Krka i Malog Lošinja, te u ulozi partnera budućih Centara u Karlovcu i Zadru Elektroindustrijska i obrtnička, Medicinska i Tehnička škola. Realizacija projekata osigurat će ukupnom investicijom od preko 90 mil HRK adekvatne infrastrukturne uvjete, kvalitetniju opremljenost školskih kabineta i dodatnu edukaciju nastavnog kadra u uključenim školama, kao i rad na novim kurikulumima i programima. Navedene investicije omogućit će intenzivniji razvoj ponude cjeloživotnog učenja i podići kvalitetu i atraktivnost strukovnih zanimanja. Projekti se provode uz potporu EU, a dovršetak je planiran potkraj 2023. godine.

Projekti Županije financirani EU sredstvima prikazani su u Tabeli 13. Osim navedenih projekata Regionalnih centara kompetentnosti, već se duži niz godina provodi projekt osiguravanja pomoćnika u nastavi učenicima s teškoćama, a 2018. godine uspostavljena je školska shema voća i povrća.

Tabela 13: Projekti financirani sredstvima EU u nadležnosti Upravnog odjela za odgoj i obrazovanje (u provedbi ili prijavljeni)

RB	NAZIV PROJEKTA	IZVOR SUFINANCIRANJA	Vrijednost projekta na području PGŽ
1.	Osiguravanje pomoćnika učenicima s teškoćama u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama (2017. – 2021.)	Operativni program „Učinkoviti potencijali“ – Ljudski socijalni fond – Europski socijalni fond	14.677.783,20 HRK
2.	Školska shema voća i povrća, te mlijeka i mliječnih proizvoda	Europska Komisija	400.990 (obje sheme za 2019. godinu)
3.	Uspostava regionalnih centara kompetentnosti (ukupno 8 projekata)	Operativni program „Konkurentnost i kohezija“ – EU fond za regionalni razvoj	4 projekta ukupne vrijednosti 136 mil HRK (40,7 za subjekte s područja PGŽ)
		Operativni program „Učinkoviti potencijali 2014.-2020.“ – Ljudski socijalni fond – Europski socijalni fond	4 projekta ukupne vrijednosti 167 mil HRK (51,2 za subjekte s područja PGŽ)

Izvor: Upravni odjel za odgoj i obrazovanje PGŽ

Centar za odgoj i obrazovanje Rijeka jedina je ustanova na području Primorsko-goranske županije u kojoj se provodi obrazovanje, te radno i stručno osposobljavanje učenika s intelektualnim teškoćama i drugim teškoćama u razvoju, po posebnom nastavnom planu i programu.

Sukladno Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, srednje školstvo obuhvaća i učeničke domove. Na području Županije djeluje 6 učeničkih domova od kojih 4 samostalna i 2 u okviru srednjih škola, te jedan ženski učenički dom vjerske zajednice. U učeničkim domovima na području Županije smješteno je 2019/2020. godine ukupno 958 korisnika ili 12,78% hrvatskih korisnika učeničkih domova. Županija je nakon Grada Zagreba druga po broju učenika smještenim u učeničkim domovima, a korisnici domova osim s područja Županije dolaze i iz okolnih, ali i iz udaljenijih Županija. Broj učenika na zaposlenog niži je od hrvatskog prosjeka i iznosi 5,15. što može ukazivati na nešto viši standard ove usluge. Podaci su predstavljeni u Tabeli 14.

Tabela 14: Učenički domovi, korisnici (učenici/studenti) i zaposlenici po županijama i prema spolu u školskoj godini 2019./2020.

	Broj domova	Korisnici	zaposlenici			Korisnik/zaposlenik
			ukupno	Stručno osoblje	Administrativno osoblje	
RH	58	7495	1383	496	887	5,41
PGŽ	7	958	186	70	116	5,15

Izvor: Priopćenje DZS od 08. lipnja 2020.

Broj domova od 2015./2016. do 2019./2020. godine nije promijenjen. Broj korisnika je smanjen za 36 (3,9%), a broj zaposlenih veći je za 13 ili 7,5%. Prikaz kretanja broja domova i njihovih korisnika od školske godine 2015./2016. do 2019./2020. dat je u Tabeli 15.

Tabela 15: Broj učeničkih domova i korisnika na području Primorsko-goranske županije od 2015. do 2019. godine

Školska godina	Broj korisnika	Broj zaposlenih
2015/2016.	958	173
2016/2017.	961	180
2017/2018.	950	187
2018/2019.	918	191
2019/2020.	922	186

Izvor: DZS

Primorsko-goranska županija osigurava kvalitetne uvjete za rad u osnovnim i srednjim školama koje su u njejoj nadležnosti. U nastavku je pregled kapitalnih projekata iz nadležnosti UO za odgoj i obrazovanje za provedbu u mandatnom razdoblju 2017.-2021. godine čija je realizacija je predviđena iz Županijskog proračuna, suradnjom s Jedinicama lokalne samouprave (Tabela 16). Projektima kapitalnih ulaganja u promatranom su razdoblju u većem su se dijelu odnosili na energetska obnova osnovnih i srednjih škola, te je obnovljeno 27 školskih zgrada i 15 vrtića. U okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. proveden je projekt „Energetska obnova zgrada osnovnih škola Primorsko-goranske županije“ ukupne vrijednosti 37.575.602,54 kn. Županija je ukupni iznos projekta sufinancirala s 16.567.639,50 kn, a projekt je obuhvatio energetska obnova osam školskih zgrada: OŠ Ivana Gorana Kovačića, Vrbovsko, OŠ Petar Zrinski i SŠ Vladimir Nazor, Čabar, OŠ Viktor Cara Emina, Lovran, OŠ Ivana Rabljanina, Rab, PŠ Barbat, Rab, OŠ Kraljevica, OŠ Ivana Mažuranića, Novi Vinodolski te OŠ Frane Petrića, Cres.

Tabela 16: Kapitalni projekti iz nadležnosti UO za odgoj i obrazovanje za provedbu u mandatnom razdoblju 2017.-2021. godine

Redni broj	Jedinica lokalne samouprave	Vrsta kapitalnog ulaganja	Vrijednost projekta (HRK)	Napomena
1.	Općina Jelenje	Rekonstrukcija i dogradnja OŠ Jelenje Dražice zgrade u Dražicama s izgradnjom školske sportske dvorane	39.500.000,00	Projekt je u tijeku realizira se od 2019.-2021. godine u suradnji s Općinom Jelenje, sufinanciranje 60% PGŽ i 40% Općina Jelenje
2.	Općina Punat	Rekonstrukcija i dogradnja Područne škole Punat (OŠ F.K. Frankopan Krk) s dogradnjom školske sportske dvorane	28.500.000,00	Projekt završen 2018. godine projekt se realizirao od 2016.-2018. godine u suradnji s Općinom Punat, sufinanciranje 40% PGŽ i 60% Općina Punat
3.	Općina Čavle	Dogradnja OŠ Čavle	13.300.000,00	Projekt završen 2019. godine projekt se realizirao od 2017.-2019. godine u suradnji s Općinom Čavle koja je bila nositelj projekta, sufinanciranje 57,57% PGŽ i 42,43% Općina Čavle
4.	Grad Rab	Rekonstrukcija i dogradnja OŠ Ivana Rabljanina Rab	13.080.000,00	projekt se planira realizirati u suradnji s Gradom Rabom 2018. i 2019. godine izrađena je projektna dokumentacija listopad 2019. godine ishoda je građevinska dozvola
5.	Grad Rijeka	Izgradnja školske sportske dvorane Medicinske škole u Rijeci	13.080.000,00	Izrađena projektna dokumentacija 2018., Građevinska dozvola ishoda 2019.
6.	Općina Matulji	Dogradnja OŠ „Dr. Andrije Mohorovičića“ Matulji	12.000.000,00	Projekt je u tijeku realizira tijekom 2019.-2020. godine u suradnji s Općinom Matulji, sufinanciranje 50% PGŽ i 50% Općina Matulji
7.	Grad Cres	Energetska obnova zgrade OŠ Frane Petrića Cres	7.596.000,00	Projekt završen 2019. godine Nositelj PGŽ Sufinancirano bespovratnim sredstvima EU
8.	Grad Novi Vinodolski	Energetska obnova zgrade OŠ Ivana Mažuranića Novi Vinodolski	5.993.000,00	Projekt završen 2019. godine Nositelj PGŽ Sufinancirano bespovratnim sredstvima EU
9.	Grad Rab	Energetska obnova zgrada OŠ Ivana Rabljanina Rab matična škola i PŠ Barbat	5.898.000,00	Projekt završen 2019. godine Nositelj PGŽ Sufinancirano bespovratnim sredstvima EU

10.	Općina Lovran	Energetska obnova zgrade OŠ Viktora Cara Emina Lovran	5.221.000,00	Projekt završen 2019. godine Nositelj PGŽ Sufinancirano bespovratnim sredstvima EU
11.	Grad Vrbovsko	Energetska obnova zgrade OŠ Ivana Gorana Kovačića Vrbovsko	3.956.000,00	Projekt završen 2019. godine Nositelj PGŽ Sufinancirano bespovratnim sredstvima EU
12.	Grad Čabar	Energetska obnova zgrada OŠ Petar Zrinski Čabar i SŠ Vladimir Nazor Čabar	3.925.000,00	Projekt završen 2019. godine Nositelj PGŽ Vrijednost Sufinancirano bespovratnim sredstvima EU
13.	Grad Kraljevica	Energetska obnova zgrade OŠ Kraljevica	3.185.000,00	Projekt završen 2019. godine Nositelj PGŽ Sufinancirano bespovratnim sredstvima EU
14.	Općina Viškovo	Izgradnja nove škole i školske sportske dvorane u Marinićima	1.700.000,00 kn (PGŽ sufinanciranje izrade projektne dokumentacije)	Realizira se u suradnji s Općinom Viškovo koja je nositelj projekta izrađen je idejni projekt na koji je ishođena je suglasnost MZOS u tijeku izrada cjelokupne projektne dokumentacije
15.	Grad Bakar	Opremanje školske sportske dvorane OŠ Hreljin	1.500.000,00 kn (PGŽ sufinanciranje opreme 2017. i 2018. godine)	Projekt izgradnje školske sportske dvorane i dogradnje učionica OŠ Hreljin. Projekt završen 2018. godine,
16.	Grad Delnice	Sanacija ventilacije u Domu sportova OŠ I.G. Kovačića Delnice	500.000,00 kn	Realizirano 2019. godine
17.	Grad Vrbovsko	Rekonstrukcija kotlovnice PŠ Moravice za grijanje na bio masu 4 školska objekta		Izrađena projektna dokumentacija

Izvor: Upravni odjel za odgoj i obrazovanje PGŽ

Dodatno, u provedbi su i te programi kojima se osigurava sufinanciranje iznad minimalnog financijskog standarda u obrazovanju (Tabela 17), a kojima se postiže visok stupanj uključenosti nastavnika i učenika u različite aktivnosti kojima se njihov rad i rezultati valoriziraju i predstavljaju javnosti, ili se podiže ponuda i kvaliteta slobodnih aktivnosti.

Tabela 17: Programi PGŽ kojima se osigurava sufinanciranje iznad minimalnog financijskog standarda u obrazovanju

Program	Osnovne aktivnosti	Broj uključenih učenika/godina	Financijska potpora (HRK) 2015. - 2019.
Program Postignuća učenika i nastavnika	Organizacija županijske razine natjecanja i smotri za učenike osnovnih i srednjih škola,	3000	2.419.000,00
	Obilježavanje Svjetskog dana učitelja		403.000,00
Programi školskog kurikulumuma	Unaprjeđenje programske aktivnosti ustanova školstva na način da (su)financira programe Školskog kurikulumuma kroz izvannastavne slobodne aktivnosti u cilju podizanja razine kvalitete škola.	5000	6.154.000,00 (od čega za osnovne škole oko 2.738.000,00, te za srednje škole i učeničke domove oko 3.416.000,00)

Izvor: Upravni odjel za odgoj i obrazovanje PGŽ

1.2. Visoko školstvo i znanost

Djelatnost visokog obrazovanja obavljaju visoka učilišta - Sveučilište te fakulteti i umjetnička akademija u njegovu sastavu, Veleučilište i visoke škole. Sveučilište, fakulteti i umjetnička akademija osnivaju se radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, znanstvene, stručne i umjetničke djelatnosti te druge djelatnosti u skladu sa zakonom i svojim statutom. U sklopu djelatnosti visokog obrazovanja ova visoka učilišta organiziraju i izvode sveučilišne studije, a u skladu sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju⁸ mogu organizirati i izvoditi i stručne studije.

1.2.1. Sveučilište u Rijeci

Na području Primorsko-goranske županije djeluje jedno od četiri najveća sveučilišta u Hrvatskoj, **Sveučilište u Rijeci**, koje predstavlja iznimno važnu instituciju za društveni i gospodarski razvoj Županije.

Sveučilište je ustanova koja organizira i provodi sveučilišne studije u većem broju polja te interdisciplinarnih studija. Svrha Sveučilišnog studija je osposobljavanje studenata za obavljanje poslova u znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnom svijetu, javnom sektoru i društvu općenito. Sveučilišni studiji obuhvaćaju tri razine: preddiplomski, diplomski i poslijediplomski studij.

⁸Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ([NN 131/17](#))

Preddiplomski sveučilišni studij traje tri do četiri godine te se nakon ove razine studija student može nastaviti studirati na diplomskom sveučilišnom studiju ili ući na tržište rada. Određeni sveučilišni studijski programi mogu se provoditi integrirano kao preddiplomska i diplomatska razina studija i traju pet do šest godina.

Diplomski sveučilišni studij traje jednu do dvije godine i nakon ove razine može se nastaviti studirati na poslijediplomskom sveučilišnom studiju ili ući na tržište rada. Diplomski studiji koji se izvode na sastavnicama Sveučilišta u Rijeci traju 2 godine osim na Akademiji primijenjenih umjetnosti i Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu gdje traju 1 godinu.

Stručni studiji pružaju studentima primjerenu razinu znanja i vještina koji omogućavaju obavljanje stručnih zanimanja i osposobljavaju ih za neposredno uključivanje u radni proces. Sastavnice Sveučilišta u Rijeci provode stručne studije u dvije razine:

- preddiplomski stručni studiji
- specijalistički diplomski stručni studiji.

Specijalistički diplomski stručni studij može trajati od jedne do dvije godine. Nakon ove razine može nastaviti studirati na diplomskom sveučilišnom studiju ili ući na tržište rada.

Sastavnice Sveučilišta u Rijeci provode stručne studije u dvije razine:

- preddiplomski stručni studiji
- specijalistički diplomski stručni studiji.

Poslijediplomski sveučilišni studij traje u pravilu tri godine. Sveučilište u Rijeci organizira i poslijediplomske specijalističke studije koji traju jednu do dvije godine.

Na Sveučilištu su u provedbi 22 od 23 akreditirana poslijediplomska sveučilišna (doktorska) studijska programa s odlukom Senata i izdanom Dopusicom/Potvrdom o upisu u Upisnik studijskih programa (svi programi su trogodišnji poslijediplomski studiji i njihovim završetkom stječe se 180 ECTS bodova) i ukupno 41 poslijediplomski specijalistički studij.⁹

Sveučilište je osnovano 1973. godine i u svom sastavu ima 11 fakulteta (Ekonomski fakultet, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Filozofski fakultet, Građevinski fakultet, Medicinski fakultet, Fakultet zdravstvenih studija, Pomorski fakultet, Pravni fakultet, Tehnički fakultet, Učiteljski fakultet i Fakultet dentalne medicine), jednu akademiju (Akademija primijenjenih umjetnosti) i četiri odjela (Odjel za fiziku, Odjel za matematiku, Odjel za informatiku, Odjel za biotehnologiju). U sastavu Sveučilišta djeluju Sastavnice Sveučilišta (Sveučilišna knjižnica u Rijeci, Studentski centar Rijeka, Zaklada sveučilišta u Rijeci i STEPRI-Znanstveno tehnološki park d.o.o.), Znanstveno razvojni centri (Centar za napredne studije jugoistočne

⁹ Podaci Sveučilišta u Rijeci, veljača 2020. godine

Europe, Centar za napredno računanje i modeliranje, Centar za mikro i nano znanosti i tehnologije, Centar za logiku i teoriju odlučivanja, Centar za podršku pametnim i održivim gradovima, Centar za industrijsku baštinu, Centar za studije mira i konflikata, Centar za umjetnu inteligenciju i kibernetičku sigurnost, Centar za urbanu tranziciju, arhitekturu i dizajn, Međunarodni centar izvrsnosti Jean Monet), Službe Sveučilišta (Glavno tajništvo, Centar za financije i računovodstvo, Centar za studije, studente i cjeloživotno obrazovanje, centar za EU projekte i transfer znanja, Centar za osiguravanje i unapređivanje kvalitete institucijskih istraživanja, Središnji ured Sveučilišnog Kampusa i Služba za održavanje) i Udruge (na Sveučilištu djeluju 64 studentske organizacije, od čega je 16 studentskih zborova i 46 studentskih udruga).

Od 2019. godine UNIRI je dio asocijacije YUFE-e (The Young Universities for the Future of Europe)¹⁰ koja okuplja 10 mladih Sveučilišta i 4 partnera iz nevladinog i privatnog sektora.. Zajednička im je dinamčnost, orijentacija na studente i razvoj istraživačkog rada, te namjera osnivanja prvog pravog Europskog sveučilišta. Aktivnost se provodi u skladu s EU inicijativom i uz potporu programa Erasmus+, i priprema je za projekt EU sveučilišta u novom financijskom razdoblju 2021 – 2027.

Slijedi prikaz broja studenata u razdoblju od 2015./2016 - 2019./2020, po akademskim godinama, broj upisanih studenata na prvoj godini te broj završenih studenata.

Tabela 18: Pregled broja studenata na Sveučilištu u Rijeci, akademska godina 2015./2016-2019./2020.

Akademska godina	Broj studenata na Sveučilištu u Rijeci	Broj studenata na 1000 stanovnika u PGŽ *
2015./2016.	16654	59
2016./2017.	17077	60
2017./2018.	17443	61
2018./2019.	17093	60
2019./2020.	16684	59

Izvor: UNIRI, veljača 2020.

*prema DZS procjeni broja stanovnika za prikazanu akademsku godinu

Broj upisanih studenata od 2012./2013. godine bilježi tek manje oscilacije i ovisan je o upisnim kvotama koje propisuje Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Akademsku godinu 2019./2020. na Sveučilištu u Rijeci pohađa 16.684 studenata.

¹⁰ <https://uniri.hr/o-sveucilistu/yufe/>

Tabela 19: Odnos broja upisanih i završenih studenata Sveučilištu u Rijeci, akademska godina 2015./2016.-2019./2020.

Školska/akademska godina	Broj upisanih studenata na I. godinu fakulteta		Broj studenata koji su završili fakultet	
2015./2016.	3287	4823	1411	3305
2016./2017.	3301	4934	2003	3332
2017./2018.	3285	4809	2228	3533
2018./2019.	3320	4440	2222	3331
2019./2020.	2886	4436	2020 (podaci u 12. mj. 2019. godine)	

Napomena: prva brojka u stupcu odnosi se na preddiplomske sveučilišne i stručne i integrirane studije, a druga brojka na preddiplomske i diplomske studije ukupno

Izvor: UNIRI, veljača 2020.

Na Sveučilištu je od ukupno 1915 zaposlenih djelatnika u akademskoj 2018./2019. godini broj nastavnog osoblja iznosio 1155, a stručno-administrativno osoblje brojalo je 759 zaposlenih.

Tabela 20: Broj zaposlenih na Sveučilištu u akademskoj godini 2018./2019., podaci za cijelo Sveučilište za 2019.g, izraženo u FTE

Sastavnica	Nastavno osoblje	Stručno administrativno osoblje	Ukupno
Akademija primjenjenih umjetnosti	42,7	9	51,7
Ekonomski fakultet	78,7	29	107,7
Filozofski fakultet	155,8	31,5	187,3
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu	73,1	26	99,1
Fakultet zdravstvenih studija	31,3	18,5	49,8
Građevinski fakultet	53,9	16	69,9
Medicinski fakultet	303	89,5	392,5
Pomorski fakultet	74,5	31	105,5
Pravni fakultet	56,9	22	79,0
Tehnički fakultet	127	40	167,0
Učiteljski fakultet	30	8	38,0
Odjel za biotehnologiju	31,6	8	39,6
Odjel za fiziku	31,5	9	40,5
Odjel za informatiku	25,4	1	26,4
Odjel za matematiku	29	1	30,0
Studentski centar	0	258	258,0
Sveučilišna knjižnica	0	28	28,0
Rektorat	11	134	145,0
UKUPNO	1155,5	759,5	1915,0

Izvor: UNIRI, veljača 2020.

Broj studenata koji su 2019. godine uspješno završili studij je sljedeći:

- stručni studij: 2834
- sveučilišni studij: 826

- specijalistički poslijediplomski: 91
- doktorat: 52

Sveučilište u Rijeci prema međunarodnim klasifikacijskim listama uspješnosti u 2019. godini rangirano je kako slijedi:

- URAP Europe 490. mjesto
- URAP World 1393. mjesto
- SCIMAGO 666. mjesto

Sveučilište u Rijeci uvršteno je na jednu od najcjenjenijih rang ljestvica svjetskih sveučilišta, QS World University Rankings, ušavši tako među 4,5 – 5,5% najboljih svjetskih sveučilišta, odnosno među najboljih 1.000, u odnosu na sveukupno 18.000 sveučilišta u svijetu.

Uz studente iz regije polaznici Sveučilišta u Rijeci u sve su većem broju studenti iz svih krajeva Hrvatske, a pojedini Fakulteti imaju i polaznike iz inozemstva. Zbog velikog interesa Sveučilište je u 2019. godini pokrenulo jedini diplomski studij diskretne matematike u Hrvatskoj, a također i jedini studij matematike na engleskom jeziku u našoj državi. Od akademske godine 2017/2018. pokrenut je studij medicine na engleskom jeziku. Na ovaj način doprinosi se kvaliteti te internacionalizaciji Sveučilišta u Rijeci koje se sustavno otvara prema susjednim zemljama i svijetu.

UNIRI prati potrebe iz okruženja, pa od 2020/21 započinje studij Logopedije (upisna kvota 30 studenata), a u pripremi je studij Farmacije.

Kapitalne investicije i projektne aktivnosti

U prethodnom su desetljeću, u razdoblju 2015. - 2017. godine, provedeni veliki infrastrukturni projekti financirani sredstvima EU fondova, a posebno usmjereni razvoju Kampusa:

- projekt „**Studentski smještaj na Kampusu Sveučilišta u Rijeci, 1. faza**“ (EFRR, 2015. - 2017., vrijednost viša od 178 milijuna kuna) kojim je financirana izgradnja i opremanje triju paviljona studentskog smještaja;
- projekt **TransMedRi** (EFRR, 2014. - 2016., oko 14 milijuna kuna) kojim je izrađena projektna dokumentacija (glavni i izvedbeni projekt, dobivena građevinska dozvola, izrađena studija izvodljivosti s analizom troškova i koristi, plaćene su komunalne naknade, te je izvedena vanjska revizija projekta) za budući Centar za translacijska medicinska istraživanja.

U suradnji s Ministarstvom znanosti i Fakultetom za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, 2020. završen je aneks Fakulteta u Iki.

Pripremljena su i tri nova infrastrukturna projekta za prijavu na EU natječaje u narednom razdoblju:

- Centar za translacijska medicinska istraživanja (**TransMedRi**)
- Riječki institut za tjelesnu aktivnost, sportsku medicinu i zdravlje (**RITA-SMZ**) i
- **Inovacijska arena**

1.2.2. Institucije izvan sustava Sveučilišta u Rijeci

Na području Primorsko-goranske županije djeluju visokoškolske i znanstvene institucije izvan sustava Sveučilišta u Rijeci, i to:

Katolički bogoslovni fakultet u Sveučilišta u Zagrebu – Područni studij Teologija u Rijeci - Visoka bogoslovska škola u Rijeci izdavala je svoje diplome sve do 1995. kada je promijenila ime i postala: Teologija u Rijeci – područni studij Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Fakultet ima 21 člana nastavnog osoblja. Fakultetsko vijeće katoličkog bogoslovnog fakulteta donijelo je 31. siječnja 2020. godine Odluku o prestanku upisa i završetku izvođenja integriranog preddiplomskog i diplomskog Filozofsko – teološkog studija na Područnom studiju Teologije u Rijeci.

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za povijesne i društvene znanosti u Rijeci - osnovan je 1945. na Sušaku i ubrzo postaje samostalna ustanova.. Područja djelovanja Zavoda su filologija, etnologija, povijest i arheologija, a geografski je njegova aktivnost u najvećem dijelu vezana na područje Istre, Kvarnerskoga primorja i Gorskoga kotara, odnosno zapadne Hrvatske. HAZU u Rijeci s područnom jedinicom u Puli broji 9 zaposlenih.

Veleučilište u Rijeci – djeluje kao visoko učilište koje ustrojava i izvodi preddiplomske stručne studije i specijalističke diplomske stručne studije u ukupno 14 programa na 4 odjela i 2 samostalna studija: Poslovni odjel (Preddiplomski stručni studij Informatika, te Preddiplomski stručni studij Poduzetništvo u Rijeci i Pazinu), Prometni odjel (Preddiplomski stručni studiji Cestovni promet i Željeznički promet, Specijalistički diplomski stručni studij Promet), Odjel sigurnosti na radu (Preddiplomski stručni studij Sigurnost na radu i Specijalistički diplomski stručni studij Sigurnost na radu), Poljoprivredni odjel (Preddiplomski stručni studij Vinarstvo i Preddiplomski stručni studij Mediteranska poljoprivreda, te Specijalistički diplomski stručni studij Vinarstvo), a izvan Odjela Preddiplomski stručni studiji Telematika i Održivi agroturizam. Broj upisanih i studenata koji su završili školu prikazan je u Tabeli 21.

Tabela 21. Broj studenata na Veleučilištu u Rijeci

AKADEMSKA GODINA	Broj upisanih studenata	Broj studenata koji su završili studij na Veleučilištu u Rijeci
2015./2016.	2.293	561
2016./2017.	2.152	573
2017./2018.	1.944	387
2018./2019.	1.796	370
2019./2020	1.746	19*

**pravi broj završenih studenata u ovoj akademskoj godini bit će dostupan tek po njezinu završetku. Većina obrana završnih radova je tijekom ljetnih mjeseci.*

Izvor: Veleučilište u Rijeci

Temeljem Ugovora o radu na Veleučilištu je zaposleno 56 nastavnika i 28 zaposlenika u stručnim službama (ukupno 84), dok je temeljem Ugovora o djelu angažirano 55 nastavnika.

Visoka poslovna škola PAR je privatna visoka poslovna škola u Rijeci koja je osnovana 2007. godine. Provodi jedan studijski program – Poslovno upravljanje. Na školi djeluju 3 smjera: Upravljanje malim i srednjim poduzećima, Upravljanje financijama i Upravljanje u sportu. U akademskoj godini 2018./2019. Poslovna škola zapošljava 30 djelatnika. Broj upisanih i studenata koji su završili školu prikazan je u Tabeli 22.

Tabela 22: Broj studenata na Visokoj poslovnoj školi PAR

AKADEMSKA GODINA	Broj upisanih studenata na Visokoj poslovnoj školi PAR	Broj studenata koji su završili studij na Visokoj poslovnoj školi PAR
2015./2016.	69	12
2016./2017.	87	15
2017./2018.	85	13
2018./2019.	89	16
2019./2020	102	10

Izvor: Visoka poslovna škola PAR, obrada RRA PGŽ

Od 2020. godine pokrenut je uz preddiplomski i diplomski studij (3+2) čime je zaokružen cjeloviti proces stručnog studija. Uz studijske programe, na PAR-u se provodi i čitav niz edukacija iz programa cjeloživotnog učenja kroz koje godišnje prođe preko 1.000 polaznika.

1.3. Cjeloživotno obrazovanje

Pojam cjeloživotno učenje često se zamjenjuje izrazom cjeloživotno obrazovanje, no ta dva pojma nisu istoznačna. Obrazovanje obuhvaća samo organizirano učenje, a učenje je širi koncept, koji uključuje i nenamjerno, neorganizirano i spontano stjecanje znanja i vještina te se može provoditi cijeli život.

Obrazovanje odraslih važna je komponenta sustava cjeloživotnog učenja. Na generalnoj je konferenciji UNESCO-a još 1976. godine koncept obrazovanja odraslih definiran na način da uključuje skup svih organiziranih obrazovnih procesa, sadržaja, razina i metoda, bez obzira na to nastavlja li osoba školovanje, razvija svoje sposobnosti i proširuje znanje ili poboljšava svoje tehničke ili stručne kvalifikacije.

Iako nema podataka na NUTS3 razini Republika Hrvatska je na pretposljednem mjestu u EU po udjelu aktivnog stanovništva koje pohađa formalne i neformalne oblike cjeloživotnog učenja. U 2019. godini (po metodologiji posljednja četiri tjedna) samo 3.5% populacije u starosnoj skupini od 25-64 godine ove vidove obrazovanja. Ovaj postotak značajno je manji od EU prosjeka koji iznosi 10,8%, no ipak viši od istog podatka iz 2014. godine (2,8%). Za usporedbu, najbolje plasirane na rang listi su Švicarska (32,3%), Finska (29%) i Danska (25,3%). Podatak sudjelovanja u

edukacijama kroz 12 mjeseci za Hrvatsku je u 2016. godini iznosio 31,8%, dok je u Švicarskoj u istom periodu 69,1% građana polazilo neki vid edukacije.¹¹

Prema Zakonu o obrazovanju odraslih¹², u Hrvatskoj je obrazovanje odraslih definirano kao cjelina procesa učenja odraslih namijenjenih ostvarivanju prava na slobodan razvoj osobnosti, osposobljavanja za zapošljivost (stjecanje kvalifikacija za prvo zanimanje, prekvalifikacije, stjecanje i produbljanje stručnog znanja, vještina i sposobnosti) i osposobljavanje za aktivno građanstvo. U Hrvatskoj obrazovanje odraslih uključuje sve oblike obrazovanja osoba starijih od 15 godina te se odvija kao formalno i neformalno obrazovanje te kao informalno i/ili samousmjerenom učenje.

Pri Sveučilištu u Rijeci djeluje Služba za cjeloživotno obrazovanje koja kroz aktivnosti

- administracije sustava vrednovanja sveučilišnih programa cjeloživotnog obrazovanja,
- razvijanje sustava priznavanja prethodnog učenja,
- provedbe projekta "Sveučilište za 3. dob", te
- poticanje i promicanje cjeloživotnog obrazovanja na Sveučilištu.

nastoji:

- podići razinu obrazovanja opće i posebnih populacija na općem odnosno posebnim planovima u cilju podizanja individualne i društvene svijesti (i bez neophodnoga stjecanja kvalifikacija),
- potpomoći poboljšanje kvalitete života najšire populacije prilagođavanjem realnom vremenu, podizanjem razine počće motivacije i mentalnog zdravlja te poboljšanjem socijalne inkluzije,
- približiti rezultate znanstvenoga istraživanja izvanakademske zajednici, posebno gospodarstvu,
- pridonijeti dinamiziranju tržišta rada brzim prilagodbama (dokvalifikacijama i prekvalifikacijama) i tako povećati zapošljivost i smanjiti nezaposlenost,
- uvećati i kapitalizirati potencijale Sveučilišta u Rijeci i ostvariti financijska sredstva nužna za njegov razvitak.

Na nivou srednjoškolskog obrazovanja u tijeku je niz projekata kojima srednje škole u Primorsko-goranskoj županiji kao Centri ili projektni partneri Regionalnih centara kompetentnosti uz svoje redovne obrazovne kurikulume imaju priliku kreirati niz formalnih i neformalnih programa za stjecanje znanja kojima se, u cilju prilagodbe tržištu rada putem dokvalifikacija i prekvalifikacija povećava zapošljivost građana i jača potencijal za smanjivanje nezaposlenosti. U programe su uključene Ugostiteljska škola u Opatiji, te Elektroindustrijska i obrtnička škola i Medicinska škola u Rijeci.

Ponudom verificiranih obrazovnih programa za odrasle ističe se Narodno sveučilište u Rijeci, a djeluje i veći broj škola koje nude edukacije (jezika, informatičkih vještina, tečajeve i sl.) za korisnike različitih nivoa predznanja i interesa (od želje za stjecanjem kvalifikacije do podizanja osobne kulture i informiranosti). Pojedine srednje strukovne škole već provode programe obrazovanja odraslih, kao primjerice Pomorska škola Bakar, u okviru koje djeluje Odjel za obrazovanje odraslih i izobrazbu pomoraca.

¹¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Adult_learning_statistics

¹² Zakon o obrazovanju odraslih, NN 17/07, 107/07, 24/10

2. ZDRAVSTVO

Zdravstvo se definira kao javna djelatnost od posebnog društvenog interesa koju obavljaju zdravstveni radnici (u području mentalnog zdravlja i nezdravstvenih djelatnici) i kojoj je osnovna uloga da pruža zdravstvenu zaštitu. Pod pojmom zdravstvene zaštite podrazumijeva se sustav društvenih, skupnih i individualnih mjera, usluga i aktivnosti za očuvanje i unapređenje zdravlja, sprječavanje bolesti, rano otkrivanje bolesti, pravodobno liječenje te zdravstvenu njegu i rehabilitaciju.

Djelatnost zdravstva u proračunu Primorsko-goranske županije zauzima izuzetno značajan udio koji za 2019. godinu (po izvršenju) iznosi čak 53%.

2.1. Dostupnost zdravstvenih usluga

Zdravstvena zaštita na području Primorsko-goranske županije organizirana je temeljem Mreže javne zdravstvene službe, koja je za područje Županije u visokoj mjeri popunjena. Mreža javne zdravstvene službe uključuje ordinacije primarne zdravstvene zaštite: obiteljska medicina, dentalna medicina, pedijatrija, ginekologija, biokemijski laboratoriji, medicina rada i njega u kući. Usklađenost s Mrežom prikazana je u Tabeli 23. Obzirom da je u tijeku proces prilagodbe novom zakonskom okviru, prikazana situacija podložna je dnevnim promjenama, no karakterizira je visok stupanj sukladnosti i, u slučaju odstupanja osiguravanje usluge za krajnjeg korisnika unatoč trenutnom odstupanju.

Tabela 23: Pregled ordinacija primarne zdravstvene zaštite koje ostaju unutar organizacijske strukture Doma zdravlja PGŽ u odnosu na ukupan broj ordinacija predviđen mrežom javne zdravstvene mreže:

	PZZ	Broj timova po mreži javne zdravstvene službe	Broj ugovorenih timova	Ugovoreni timovi- višak po mreži	Broj timova koji nedostaje po mreži	Broj timova- koncesija	Broj timova- zaposlenici Doma zdravlja	Neugovoreno
1.	Obiteljska medicina	175	170	0	5	101	71	-2
2.	Dentalna medicina	161	151	0	10	120	32	-1
3.	Pedijatrija	22	22	0	0	9	13	0
4.	Ginekologija	23	20	0	3	12	9	-1
5.	Biokemijski lab.	11	10	0	1	0	10	0

6.	Medicina rada	16	14	0	2	11	3	0
7.	Njega u kući	89	86	0	3	71	15	0

Izvor: Dom zdravlja PGŽ

Na području Primorsko-goranske županije na dan 03. rujna 2020. godine u sustavu osnovnoga zdravstvenog osiguranja zabilježeno je 289.186 osiguranih osoba.

Statistički pokazatelji za 2019. godinu govore da na 1.000 stanovnika u Županiji dolazi 8,89 bolničkih postelja što je znatno više od državnog prosjeka (5,4). Na jednog liječnika dolazi 4,71 kreveta, dok je prosjek Republike Hrvatske 3,26 kreveta. Godišnja zauzetost postelja iznosi 207 dana, dok je hrvatski prosjek korištenja 252 dana. Prosječna dužina liječenja pacijenata također je viša od državnog prosjeka i iznosi 9,63 dana (u Republici Hrvatskoj 8,17). Županijski pokazatelj broja pacijenata po krevetu znatno je niži od prosječnih hrvatskih 30,82, i iznosi 21,47.

Tablica 1. Rad stacionarnih ustanova u Primorsko-goranskoj županiji i Hrvatskoj u 2019. godini

	Republika Hrvatska	Primorsko-goranska županija
Broj postelja	23,221	2,634
Broj postelja na 1000 stanovnika	5.42	8.89
Broj doktora	7,117	559
Broj postelja po jednom doktoru	3.26	4.71
Broj ispisanih bolesnika	715,639	56,560
Broj dana bolničkog liječenja	5,843,470	544,601
Prosječna dužina liječenja	8.17	9.63
Godišnja zauzetost postelja	252	207
% iskorištenosti postelja	68.94	56.65
Broj pacijenata po krevetu	30.82	21.47
Interval obrtaja	3.68	7.37

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019.

Zdravstvena se zaštita organizira na tri osnovne razine: primarnoj, sekundarnoj, tercijarnoj te na razini zdravstvenih zavoda. Primarna se zdravstvena zaštita provodi u ustanovama koje su kategorizirane kao domovi zdravlja, ustanove za hitnu medicinsku pomoć, ustanove za zdravstvenu njegu, ljekarničke ustanove i ustanove za palijativnu skrb. Primorsko-goranska županija je osnivač brojnih zdravstvenih ustanova koje djeluju na njenom teritoriju:

- Dom zdravlja Primorsko-goranske županije
- Lječilište Veli Lošinj
- Ljekarna Jadran
- Psihijatrijska Bolnica Rab
- Thalassotherapia - Crikvenica
- Thalassotherapia - Opatija
- Zavod za hitnu medicinu PGŽ
- Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ

Kapaciteti javne zdravstvene službe kojima je Županija osnivač na primarnoj razini zdravstvene djelatnosti su Dom zdravlja, Zavod za hitnu medicinu i Ljekarne Jadran.¹³ Kapaciteti primarne zdravstvene djelatnosti su sljedeći:

- Dom zdravlja PGŽ Rijeka¹⁴

Dom zdravlja Primorsko-goranske županije je zdravstvena ustanova čiji je osnivač Primorsko-goranska županija koja pruža zdravstvene usluge na području čitave Županije. Dom zdravlja PGŽ 2019. godine zapošljava više od 750 djelatnika. Osnovna djelatnost Doma zdravlja je pružanje zdravstvenih usluga na nivou primarne zdravstvene zaštite što se provodi kroz opću / obiteljsku medicinu, pedijatriju, ginekologiju, dentalnu medicinu, patronažnu službu, medicinu rada, zdravstvenu njegu u kući, sanitetski prijevoz i laboratorijsku dijagnostiku. Uz ove djelatnosti Dom zdravlja pruža i određene usluge u okviru sekundarne zdravstvene zaštite – RTG dijagnostika, interna medicina, oftalmologija, pulmologija, urologija, psihijatrija, fizikalna medicina i rehabilitacija, opća kirurgija, oralna kirurgija, dentalna protetika i ortodoncija. Osim navedenih u sastavu Doma zdravlja djeluju hemodijaliza na Rabu i Malom Lošinj, stacionar s 14 kreveta također na Malom Lošinj, te 5 mobilnih timova palijativne skrbi. Prema područjima rada kapaciteti Doma zdravlja PGŽ su sljedeći:

- Opća-obiteljska medicina – 71 ordinacija;
- Dentalna medicina – 32 ordinacija;
- Zdravstvena zaštita žena – 9 ordinacija;
- Zdravstvena zaštita dojenčadi i predškolske djece – 13 ordinacija;
- Medicina rada – 4 ordinacije;
- Laboratorijska dijagnostika – 7 medicinsko-biokemijskih laboratorija

- Zavod za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije

Zavod za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije je operativna zdravstvena ustanova u djelatnosti izvanbolničke hitne medicine koja osigurava pružanje izvanbolničke hitne medicinske pomoći na području Primorsko-goranske županije. Zavod za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije ima ukupno 10 ispostava. Sjedište Zavoda je u Rijeci, gdje se nalazi uprava i Medicinska prijavno-dojavna jedinica. Ostale ispostave su raspoređene u Cresu, Crikvenici, Čabru (Prezid), Delnicama, Krku, Malom Lošinj, Opatiji, Rabu i Vrbovskom.

¹³ Prema podacima Zdravstveno-statističkog ljetopisa Primorsko-goranske županije za 2018. godinu i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje

¹⁴ Prema podacima Upravnog odjela za zdravstvo PGŽ i Zdravstveno-statističkog ljetopisa Primorsko-goranske županije za 2018. godinu

Ispostave hitne medicine rade u 24 satnom radnom vremenu. Broj sanitetskih vozila je 46. Zaposleno je 226 zdravstvenih djelatnika, od čega je 64 liječnika (13 specijalista hitne medicine), 92 medicinske sestre/tehničara te 70 vozača.

- Ljekarna „Jadran“ Rijeka – 12 ispostava

Na primarnoj razini javnu zdravstvenu službu, osim navedenih ustanova, na temelju koncesije obavljaju i zdravstveni radnici u ordinacijama privatne prakse koji imaju ugovor s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje (u nastavku teksta HZZO):¹⁵

- Opća-obiteljska medicina – 94 ordinacija;
- Dentalna medicina – 114 ordinacija;
- Zdravstvena zaštita žena – 10 ordinacija;
- Zdravstvena zaštita dojenčadi i predškolske djece – 9 ordinacija;
- Laboratorijska dijagnostika – 1 medicinsko-biokemijska laboratorij;
- Zdravstvena njega u kući – 11 ustanova i 3 fizičke osobe;
- Zubotehnički laboratorij – 55 laboratorija;
- Citološki laboratorij – 2 laboratorija;
- Trgovačka društva – 46 društava;
- Ustanova za palijativnu skrb „Marija Krucifiksa Kozulić“

kao i zdravstveni radnici u ordinacijama privatne prakse koji nemaju ugovor sa HZZO-om:

- Opća-obiteljska medicina – 6 ordinacija;
- Dentalna medicina – 216 ordinacija;
- Zdravstvena zaštita žena – 12 ordinacije;
- Zdravstvena njega u kući – 6 ustanova.

Zamjetan je snažan rast broja ordinacija dentalne medicine (sa 134 u 2015. na 216 u 2018. godine) i zdravstvene zaštite žena (s 4 na 12 u istom periodu).

2. Na sekundarnoj razini zdravstvene djelatnosti djeluju:

- Psihijatrijska bolnica Rab;
- „Thalassotherapie“ Opatija – specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju bolesti srca, pluća i reumatizma;
- „Thalassotherapie“ Crikvenica – specijalna bolnica za rehabilitaciju i liječenje bolesti dišnih organa i reumatizma;
- Psihijatrijska bolnica Lopača (osnivač je Grad Rijeka);
- Lječilište Veli Lošinj;
- Dom zdravlja PGŽ (specijalističko-konzilijarna zaštita – 40 ordinacija).

Navedene ustanove imaju ugovor s HZZO-om.

Djelatnost sekundarne razine obavljaju i sljedeće privatne ustanove, poliklinike i ordinacije:

- Specijalne - 2 bolnice (Specijalna bolnica MEDICO i Specijalna bolnica Dr Nemeč)
- 34 poliklinika;

¹⁵ Napomena: smanjenje broja ordinacija opće med., dentalne med., ginekologije i pedijatrije sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti (n.n. 100/18) – prestanak obavljanja privatne prakse na osnovi koncesije

- 35 specijalističkih ordinacija

Ustanove na tercijarnoj razini (kliničke ustanove) u vlasništvu su države, a pružaju najsoženije oblike zdravstvene zaštite iz specijalističko-konzilijarnih i bolničkih djelatnosti te provode znanstveno-istraživački rad i nastavu.

3. Na tercijarnoj razini zdravstvene djelatnosti:

- Klinički bolnički centar Rijeka - 1.069 kreveta i 2.590 zdravstvenih radnika
- Klinika za ortopediju Lovran – 101 krevet i 147 zdravstvenih radnika

KBC je jedan od tri klinička bolnička centra u Hrvatskoj i centralna bolnička ustanova ovog dijela Republike Hrvatske. O kompleksnosti organizacije KBCa svjedoče njena organizacijska struktura (uprava, 14 službi i 34 klinike i zavoda) i broj zaposlenih (2590¹⁶) koji ovaj sustav svrstava među najveće poslodavce u Županiji, a ponajviše broj realiziranih usluga lokalnom stanovništvu, bolesnicima iz drugih županija i koisnicima iz inozemstva. U KBC Rijeka godišnje se hospitalizira više od 45 tisuća bolesnika i ostvari oko 300 tisuća bolesničkih dana. Učini se oko tri milijuna ambulantnih usluga i oko 600 tisuća ambulantnih pregleda, dok se u dnevnoj bolnici učini oko 190 tisuća bolničkih usluga.¹⁷

Istovremeno prostorni je raspored KBC-a u opreci s mnogoznačnim funkcionalnim obilježjima. Ne samo da je razmještena na nekoliko lokacija, već je i građevinsko-tehničko stanje tih lokacija ispod normativa bolnice najvišeg ranga. Stoga je 2016. godine pokrenut projekt izgradnje Nove bolnice. U 2022. godini očekuje se dovršetak druge faze projekta – izgradnje bolnice za majku i dijete na Sušaku. U njemu će biti smješteni Dječja bolnica, Klinika za ginekologiju i porodništvo. Novi objekt će se prostirati na sveukupno 44 tisuće četvorna metra gdje će biti smješteno 249 kreveta. Dodatno, tu će biti smješteni bolnički laboratoriji koji će opskrbljivati cijeli KBC, te tehnološko-gospodarski blok i višeetažno parkiralište. Predviđena vrijednost projekta je 875 milijuna kuna. Dovršetkom ovog projekta (dugoročno planirana faza 3.) omogućit će se preseljenje drugih klinika riječke bolnice u novije prostore.¹⁸

Osim planiranih ulaganja u infrastrukturu i opremanje, za dalji razvoj KBCa od iznimnog je značenja dodatno povećanje suradnje sa Sveučilištem u Rijeci i Medicinskim fakultetom u Rijeci, te status Sveučilišne bolnice. Osnivanje jedinstvenog centra za EU projekte nosi velike mogućnosti u razvoju znanosti, uspostavi međunarodne suradnje i izgradnji nove infrastrukture.

4. Na razini zdravstvenih zavoda:

- Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije, Rijeka.

¹⁶ FINA, 2019.

¹⁷ <http://kbc-rijeka.hr/profil/>

¹⁸ Ministarstvo zdravstva 03.02.2020.

U Zavodu djeluje 10 odjela: odjel socijalne medicine, zdravstveno ekološki odjel, epidemiološki odjel, mikrobiološki odjel, odjel za prevenciju i liječenje bolesti i ovisnosti, odjel za kvalitetu, odjel školske i sveučilišne medicine, odjel ekonomskih poslova, odjel pravnih, kadrovskih i općih poslova te odjel za kontroling.

Zavod ima sjedište u Rijeci, a u svom sastavu ima sedam ispostava: Crikvenica, Delnice, Krk, Opatija, Mali Lošinj, Rab i Cres.

Ljekarničkim ustanovama pokrivena je većina gradova i općina. Ljekarničku ustanovu nemaju Lokve, Vrbnik i Brod Moravice. U sustavu se nalazi 12 ispostava ljekarne „Jadran“, 29 privatnih ljekarni i 34 ustanove – ljekarničke jedinice.

Programi nadstandarda koji se su/financiraju iz Proračuna PGŽ-a:

1. ZZHM PGŽ – Sufinanciranje Hitne medicinske pomoći tijekom turističke sezone zbog višestrukog povećanja broja korisnika. Ovim programom sufinancirani su dodatni timovi Hitne medicine tijekom turističke sezone.
2. Lječilište Veli Lošinj – Zdravstveno-rekreativni kamp za djecu iz Vukovara i djecu s cerebralnom i dječjom paralizom..
3. Lječilište Veli Lošinj – „Bolnica na otvorenom“. Program se odnosi na uređenje i održavanje Park šume Podjavori, vrijednog zaštićenog prirodnog lokaliteta..

Ostali projekti koji osiguravaju nadstandard usluga su:

- Posebno dežurstvo
- Tečaj za trudnice
- Savjetovalište za prehranu dojenčadi
- Nadstandard cijepljenja
- Psihosocijalna pomoć stradalnicima Domovinskog rata
- Grupe za potporu dojenju
- Turističke ambulante - Dom zdravlja PGŽ u suradnji s jedinicama lokalne samouprave i Primorsko – goranskom županijom i ove godine organizira rad turističkih ambulanti na području Ispostava tijekom sezone u turistički frekventnim mjestima. Ambulante rade u posebno opremljenim prostorima unutar ispostava Doma zdravlja, te u sklopu hotelskih kapaciteta, a opremljene su opremom za zbrinjavanje hitnih i akutnih stanja. Tim radi u sastavu liječnik i medicinska sestra. Broj varira ovisno o potrebama u promatranoj godini (7 – 10).
- Preventivni programi za sportaše i rekreativce, te
- Aktivnosti vezane uz informiranje i edukaciju građana:

Uključivanjem Županijskog Doma zdravlja u članstvo Klastera zdravstvenog turizma Kvarnera izravno se potiče razvoj usluga zdravstvenog turizma.

Županijske Ustanove provodile su i provode EU PROJEKTE kojima se također doprinosi osiguravanju nadstandarda usluga. Ukupna vrijednost projekata sufinanciranim sredstvima RU koje provode županijske Ustanove u zdravstvu iznosila je početkom 2020. godine gotovo 28 milijuna HRK. Pregled projekata prikazan je u Tabeli 24.

Tabela 24: Projekti županijskih Ustanova sufinancirani iz fondova EU (stanje ožujak 2020.)

PROJEKT	OPIS	UKUPNA VRIJEDNOST
Projekti Doma zdravlja		
Specijalističko usavršavanje doktora medicine	11 liječnika	10.033.762,58 kn
+Health / Cross Health	Poboljšanje pristupa do zdravstvenih usluga kroz jačanje prekogranične suradnje institucija na području zdravstva	6.455.550 kn
Vještine za zdravlje	razviti vještine zdravstvenih djelatnika kao i svijest o važnosti prevencije i ranog otkrivanje najtežih stanja i bolesti.	999.857,30 kn
Pravilnom prehranom protiv dijabetesa	povećati znanje i svijest građana o ulozi pravilne prehrane u prevenciji dijabetesa tipa II	462.927,44 kn
SELFIE	Istraživanje hrvatskog modela integrirane kronične skrbi bolesnika s multimorbiditetom	
SEFAC	osnažiti pojedince za kvalitetniji život s kroničnim bolestima	
Projekti NZZJZ		
NET4mPLASTIC	Nove tehnologije za detekciju i analizu mikro i makro plastike u jadranskom bazenu.	18.589.743,75 kn Udio PGŽ: 1.668.000,00 kn
SOUNDSCAPE	procjena utjecaja podvodne buke na morsku faunu i ekosustav Sjevernog Jadrana	13.824.134,41 kn
+HEALTH CROSSHEALTH		860.740,50 - 6.455.553,75 kn Udio: 101.640,00 - 762300,00kn
FizKo	Osvremenjivanje studija fizike u RH i njihovo usklađivanje s budućim potrebama tržišta rada uz primjenu HKO-a	3.991.664,11 kn (65.175,00kn)
Jačanje kapaciteta za prevenciju i ranu detekciju rizika i stanja vezanih uz kronične nezarazne i maligne bolesti u PGŽ i RH	Unaprijeđenje znanja i vještina zdravstvenih djelatnika za učinkovitije upravljanje i provedbu mjera prevencije i rane detekciju kroničnih nezaraznih bolesti	946.463,07kn
Projekti PGŽ		

Unapređenje primarne zdravstvene zaštite na otocima Primorsko-goranske županije		3.088.133,70 kn
---	--	-----------------

Izvor: Upravni odjel za zdravstvo PGŽ

2.2. Klaster zdravstvenog turizma

Na temeljima stoljetne tradicije Opatije, Crikvenice i Malog Lošinja kao destinacija koje samim svojim klimatskim i geografskim položajem pružaju terapijske pogodnosti mora, sunca, vegetacije i klime, te tome prilagođenoj infrastrukturi koja se razvija još od kraja 19. stoljeća, u moderno doba razvila se ponuda široke lepeze proizvoda i usluga zdravstvenog turizma. Upravo je zbog toga na ovim prostorima došlo do kreiranja Klastera zdravstvenog turizma.

Od svog osnutka 2014. godine i s početnih 22 članica, Klaster je do danas narastao na 30 članica koje zapošljavaju više od 6.000 radnika, od kojih je više od 3.000 zdravstvenih djelatnika. Planirano je dodatno okrupnjavanje članstva, povezivanje na nacionalnoj razini i učlanjenje farmaceutskih tvrtki. U ponudi su u prvom redu zdravstveno turistički proizvodi u „nišama“ u kojima je Klaster dugoročno konkurentan. Procjena Klastera je da je u 2019. godini na Kvarneru preko 90.000 gostiju boravilo zbog zdravstvenih usluga. Velika većina su strani gosti, za sada ponajviše zbog usluga u dentalnoj medicini, a zatim u području raznih segmenata rehabilitacije, te selektivnih oblika preventivnih i dijagnostičko, terapijsko/operacijskih postupaka. Gosti iz zemalja u okruženju, prvenstveno Italije i Slovenije, prednjače u dolascima, ali je zamjetno povećanje broja gostiju iz Njemačke, Skandinavije, Velike Britanije i Rusije.

Klaster ostvaruje kvalitetnu suradnju s lokalnim gospodarstvom – kako pratećim medicinskim sektorom (farmaceutskom industrijom, dobavljačima opreme i sl.), tako i s ostalim dionicima u turizmu i ugostiteljstvu, a surađuje i s Ministarstvima zdravstva i turizma, sudjeluje u radu više radnih skupina, prvi je klaster član Hrvatske gospodarske komore, u njegovo je članstvo uključeno više turističkih zajednica, Medicinski i Fakultet za turizam i hotelski management, stručne prakse realizira u suradnji s Visokom poslovnom školom PAR. Surađuje s više međunarodnih klastera i udruženja, sudjeluje u projektima financiranim iz fondova EU.

3. SOCIJALNA SKRB

Sustav socijalne skrbi temelji se na načelu supsidijarnosti, što podrazumijeva odgovornost pojedinca i obitelji za vlastitu socijalnu sigurnost, a uloga je nacionalnih, regionalnih i lokalnih vlasti da u tome pomažu s ciljem sprečavanja, ublažavanja i otklanjanja socijalne ugroženosti. Korisnici, prava i uvjeti za njihovo ostvarivanje, kao i druga pitanja od značenja za ovu djelatnost, definirani su Zakonom o socijalnoj skrbi.¹⁹

Korisnici koji ostvaruju pravo na socijalnu skrb su:

- osobe lošijeg imovinskog stanja koji nemaju vlastitih prihoda ili su ti prihodi manji od propisanih cenzusa i
- osobe koje socijalnu skrb primaju u svrhu zadovoljavanja specifičnih potreba (invaliditeta, starosti, psihičke bolesti, ovisnosti i dr., djeca i mladež bez odgovarajuće roditeljske skrbi ili s problemima u ponašanju, te žrtve obiteljskog nasilja)

U ožujku 2017. godine, kao rezultat detaljne analize kapaciteta dostupnosti mreže socijalnih usluga i specifičnih ciljeva razvoja institucionalnih i izvaninstitucionalnih socijalnih usluga u Primorsko-goranskoj županiji, donesen je Socijalni plan Primorsko-goranske Županije za 2017. - 2020. godinu²⁰. Plan definira prioritete koji uključuju sljedećih 5 ciljnih skupina:

- Starije osobe;
- Osobe s invaliditetom;
- Djeca i mladi bez odgovarajuće roditeljske skrbi i djeca i mladi s problemima u ponašanju;
- Žrtve obiteljskog nasilja;
- Beskućnici i osobe u siromaštvu.

U realizaciju plana uključeno je korištenje i razvijanje infrastrukturne mreže u kojoj se stalno unaprjeđuju adekvatne profesionalne usluge i sadržaji za korisnike.

Socijalne usluge pružaju sljedeće ustanove:

- centar za socijalnu skrb
- dom socijalne skrbi/centar za pružanje usluga u zajednici,
- centar za pomoć u kući
- udruge, vjerske zajednice, druge pravne osobe te obrtnici
- fizičke osobe kao profesionalnu djelatnost
- udomiteljske obitelji

3.1. Izvaninstitucionalna socijalna skrb

Najveći iskorak u organizaciji izvaninstitucionalne skrbi učinjen je u segmentu skrbi za starije osobe. Primorsko-goranska županija među vodećim je županijama u Republici Hrvatskoj po udjelu starijih osoba u populaciji (stanovnika s 65 i više godina 23,28% u

¹⁹ (NN 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17, 130/17, 98/19, 64/20).

²⁰ Službene novine XXV/7; <http://www.sn.pgz.hr/default.asp?Link=odluke&id=35253>

odnosu na prosjek RH koji iznosi 20,37%)²¹. Stoga su njena nastojanja usmjerena na osiguranje preduvjeta za zdravo starenje, kroz podizanje kvalitete života, povećanja dostupnosti zdravstvenih i socijalnih usluga, te osnaživanje osobnog i društvenog funkcioniranja osoba starije životne dobi. Županija ulaže stalne napore u organizacijsko i financijsko podizanje kvalitete izvaninstitucionalne zaštite, osobito pomoći i njege u kući, kako bi omogućili čim većem broju starijih osoba dulji ostanak u vlastitim domovima. Ovaj oblik uključuje pružanje usluga u kući starije osobe: npr. dostava obroka, nabavka hrane, pomoć u kući, liječenje i njega u kući, radno-terapijske, kulturne i rekreativne, pravne, obrazovne, vjerske i socijalne usluge te mnoge druge.

Domovi za starije osobe, većinom, osim svojih prioritarnih stacionarnih usluga pružaju i ponudu gore navedenih izvaninstitucionalnih usluga. Dodatno, postoji veći broj privatnih poduzetnika koji su specijalizirani za pružanje navedenih usluga. U PGŽ djeluje ukupno 19 licenciranih pružatelja usluge pomoći u kući. Pružatelji djeluju po teritorijalnom principu, tj. dobivaju licencu za određeno područje na kojem pružaju uslugu.

U sklopu usluge pomoći u kući mogu se pružati sljedeće vrste usluga:

1. organiziranje prehrane
2. obavljanje kućnih poslova
3. održavanje osobne higijene
4. zadovoljavanje drugih svakodnevnih potreba

Većina pružatelja usluga u PGŽ posjeduje licencu za točke 2.- 4. Za pripremu obroka potrebno je zadovoljiti stroge sanitarne kriterije, posjedovati kuhinju i prijevozno sredstvo. Brojne ustanove posjeduju licencu za dostavu obroka (sva 4 županijska doma za starije osobe, Centar „Izvor“ Selce, GDCK Rijeka i GDCK Čabar).

Uslugom pomoći u kući pokriven je veliki dio područja PGŽ, izuzev otoka Raba (tamo nema pružatelja takve usluge). Pokrivena područja su : Rijeka, Kastav, Bakar, Kostrena, Crikvenica, Novi Vinodolski, Vinodolska općina, Kraljevica, općine na otoku Krku, otoci Cres i Lošinj, Opatija, Lovran, Matulji, cijeli Gorski kotar .
Od 19 licenciranih pružatelja usluge pomoći u kući njih:

- 5 domova socijalne skrbi (osnivač PGŽ/država)
- 2 centra za pomoć u kući (osnivač JLS)
- 5 društava Crvenog križa
- 5 udruga građana
- 2 privatna pružatelja/obrtnici

²¹

http://www.stampar.hr/sites/default/files/Gerontologija/2019/udjel_osoba_starijih_od_65_godina_u_ukupnom_stanovnistvu_po_dobi_i_spolu_2018.pdf

Tabela 25: Broj licenciranih pružatelja pomoći u kući u Primorsko-goranskoj županiji od 2015. – 2019. godine

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Broj pružatelja pomoći	14	15	17	18	19

Izvor: Upravni odjel za socijalnu politiku i mlade PGŽ

Primorsko-goranska županija izdala je u 2017. godini Vodič za seniore kojim su informacije o institucionalnoj i izvaninstitucionalnoj skrbi učinjene dostupnima i na web stranicama.²²

3.2. Institucionalna socijalna skrb

Ukupno na području Županije djeluje 25 domova za starije osobe. Institucionalni smještaj za starije osobe bez osnivanja doma u PGŽ organiziran je u 3 jedinice, dok se organizirano stanovanje za starije osobe također ponuđeno u 3 ustanove. Smještajne jedinice čije je djelovanje disperzirano na čitavom teritoriju Županije rješavaju problem pružanja ove vrste socijalne usluge i na područjima slabe naseljenosti u kojima prevladava starije stanovništvo (npr. Gorski kotar).

Kako je razvidno iz Tabele 26, u periodu od protekle 4 godine došlo je do povećanja smještajnih kapaciteta za starije osobe u svim vrstama smještaja i to ukupno za 9%, ili za 151 mjesto.

Tabela 26: Kapaciteti smještaja za starije osobe u Primorsko-goranskoj županiji od 2015. – 2019. godine

Vrsta smještaja	2016.	2017.	2018.	2019.
Domovi -osnivač PGŽ	774	750	750	750
Domovi – drugi osnivač	481	481	487	515
Bez osnivanja doma	26	26	46	46
Obiteljski domovi	334	380	425	438
Organizirano stanovanje	22	22	39	39
UKUPNO:	1637	1659	1747	1788

Izvor: Upravni odjel za socijalnu politiku i mlade PGŽ

U prilog činjenici da postoji svijest Jedinica lokalne samouprave o potrebi ulaganja u dodatne kapacitete govori i podatak da su 4 JLS u županijski Katalog investicijskih projekata prijavile mogućnost izgradnje domova za starije osobe (Opatija, Klana, Rab i Kostrena). U inozemstvu ovakvi projekti koriste različite modele financiranja i investicijskog partnerstva, pa je za očekivati praćenje ovog trenda i u Županiji.

Domovi za starije osobe kojih je osnivač PGŽ:

- Dom za starije osobe „Kantrida“ Rijeka;
- Dom za starije osobe „Volosko“ Volosko;
- Dom za starije osobe „Mali Kartec“ Krk;

²² file:///C:/Users/b/AppData/Local/Microsoft/Windows/INetCache/IE/68W89W1T/2017-11-vodic-seniori.pdf

- Dom za starije osobe „Marko A. Stuparić“ Veli Lošinj.

Domovi za starije osobe drugih osnivača:

- Dom „Vita nova“ Viškovo;
- Dom „Nina“ Čavle;
- Dom „Domska vila Vinka“ Delnice;
- Dom „Dub“ Malinska;
- Dom „Salvia“ Crikvenica,
- Dom za osobe s demencijom, Rijeka

Centri za rehabilitaciju omogućavaju trajno pružanje usluge rehabilitacije građanima sa specifičnim zdravstvenim problemima,:

- Centar za rehabilitaciju Rijeka s podružnicama Pulac-Rijeka i Kraljevica –Oštro – trenutni broj korisnika/kapaciteti za odrasle korisnike i djecu su: u smještaju 60, u poludnevnom boravku 150 i u organiziranom stanovanju 31
- Centar za rehabilitaciju "Slava Raškaj" – kapacitet 110 korisnika
- Centar za rehabilitaciju "Fortica" Kraljevica – kapacitet 55 korisnika u stalnom i 25 u poludnevnom smještaju

Domovi za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi djeluju s ciljem efikasnog provođenja skrbi za djecu i mlađe punoljetne osobe:

- Dječji dom „I. Brlić Mažuranić“ Lovran – kapaciteta 8 djece u jednoj grupi u Lovranu i 17 u podružnici Rijeka
- Centar za pružanje usluga u zajednici „Izvor“ Selce – ukupni kapacitet 150 korisnika u 5 kategorija izvaninstitucionalnih usluga
- Dom za djecu „Tić“ Rijeka - poludnevni boravak (kapacitet 25 djece), te pruža stručnu pomoć zlostavljanoj i zanemarenoj djeci.

Domovi za populaciju djece i mladih sa različitim stupnjem poremećaja u ponašanju. Nadležnost im je prevencija, dijagnostika i provođenje tretmana resocijalizacije djece i mladeži sa poremećajima u ponašanju:

- Dom za odgoj djece i mladeži Rijeka - ukupnog kapaciteta 158 korisnika
- Odgojni dom Mali Lošinj s podružnicom Cres – ukupni kapacitet 45 osoba + dodatnih 8 u poludnevnom boravku

Centri za socijalnu skrb su:

- Centar za socijalnu skrb Rijeka s podružnicama Delnice, Vrbovsko i Čabar;
- Centar za socijalnu skrb Opatija;
- Centar za socijalnu skrb Cres-Lošinj;
- Centar za socijalnu skrb Crikvenica s podružnicom u Rabu;
- Centar za socijalnu skrb Krk.

Ostalo:

- Dom za odrasle osobe "Turnić" Rijeka – djeluje i kao dom za psihički bolesne odrasle osobe i ima dislociranu radnu jedinicu na području Gorskog kotara i poludnevni boravak za ovu kategoriju korisnika. Kapacitet doma je 70 odraslih osoba u smještaju i 15 u boravku.

U kategoriji skrbi za žrtve obiteljskog nasilja djeluju:

- Sv. Ana – Caritasov dom za žene i djecu – u organizaciji kojeg djeluje i sigurna kuća za žrtve obiteljskog nasilja - kapacitet 37 osoba
- Sklonište za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja Udruge „UZOR“ – osim skloništa pruža i psihosocijalni tretman počinitelja nasilja u obitelji

Važan doprinos kvaliteti pružene usluge socijalne skrbi za korisnike na regionalnoj i lokalnim razinama daju različite udruge i vjerske zajednice koje svojim radom unaprjeđuju sustav socijalne skrbi i povećavaju njegovu dostupnost krajnjim korisnicima:

- Prihvatilište za beskućnike Udruge „Oaza“ - kapacitet 14 osoba
- Prihvatilište za beskućnike Franjevačkog svjetovnog reda, Mjesnog bratstva Trsat (Ruže Sv. Franje)
- Dnevni boravak za beskućnike Udruge „Depaul“

U Županiji postoji izražen deficit smještajnih kapaciteta namijenjenih starijim i nemoćnim osobama. Obzirom na demografske trendove starenja stanovništva, problem će u budućnosti biti još izraženiji. U cilju rješavanja ovog problema Primorsko-goranska županija je od 2015. – 2020. godine pokrenula više projekata za podizanje broja kreveta te podizanja kvalitete smještaja županijskih domova za starije osobe od kojih su investicijski zahtjevniji:

- Dom „Volosko“ - potpuno uređenje i opremanje novog objekta za smještaj, kapaciteta 31 korisnik i renoviranje centralnog objekta Doma 2015 – 2016. godine, a 2018. prva faza uređenja „parka seniora“ u Domu.
- Dom „Kantrida“. – potpuno uređenje i opremanje 4 kata u jednoj od zgrada, od čega su 3 kata uređena po principu „kućanskih zajednica“ – najsuvremenije metode rada sa starijim osobama u Domu. Provedeno u periodu 2015 – 2019.
- Domu „Mali Kartec“ – renoviranje i opremanje većeg dijela stacionarnog smještaja u 2016. i 2017. godini.
- Dom „Marko A. Stuparić“ – uređenje i opremanje potkrovlja jednog objekta za smještaj dodatnih 7 korisnika 2017. godine.

Od ostalih provedenih projekata ističu se:

Projekt osiguranja logopedskih usluga za djecu iz Gorskog kotara - Projekt se provodi od 2017. godine na inicijativu PGŽ i u suradnji sa 7 JLS sa područja Gorskog kotara. Uspostavljen je logopedski kabinet u Delnicama gdje se svakodnevno pružaju logopedske usluge djeci vrtićke dobi i djeci nižih razreda osnovne škole iz svih 7 uključenih JLS. Sukladno sporazumu, PGŽ sufinancira 50% svih godišnjih troškova ove usluge, a svih 7 JLS preostalih 50%.

Aktivnosti usmjerene na stjecanje statusa grad/općina – prijatelj djece - PGŽ je aktivnim pristupom i podrškom zainteresiranim JLS-ima postigla da svih 9 goranskih JLS stekne status „grad/općina prijatelj djece“, pa je Gorski kotar prva mikroregija u Hrvatskoj sa takvim statusom. Osim toga, PGŽ je financijski i stručno pomagala

pojednim JLS-ima kod uspostave informativnih punktova i objekata namijenjenih za razne aktivnosti mladih (Rijeka, Lovran, Fužine). Zahvaljujući aktivnom doprinosu PGŽ u ovom području, PGŽ je prva hrvatska županije koja je 2018. godine stekla počasni status „Županija-prijatelj djece“.

4. KULTURA, SPORT I TEHNIČKA KULTURA

Nastojanja Županije i njezinih jedinica lokalne samouprave usmjerena su prema održavanju standarda kulturnih, sportskih i rekreativnih aktivnosti te poticanju izvrsnosti i zadovoljavanjem potreba stanovnika na čitavom području Županije u tim djelatnostima, pritom uvažavajući specifične potrebe lokalne zajednice, a posebno u području Gorskoga kotara i Otoka

4.1. Kultura

Djelovanje u području kulture transverzalno i sinergijski utječe na razvoj i doprinosi realizaciji razvojnih ciljeva, kako u broju i kvaliteti kulturnih sadržaja, aktivnosti i programa, tako i društvu, ekonomiji i okruženju. Ono je izravno vezano i nadopunjuje kulturnu politiku u raznim područjima kao što su, na primjer, očuvanje kulturne baštine, suradnja kulturnih institucija ili promicanje mobilnosti kulturnih djelatnika, kako lokalno, tako i na međunarodnom planu. Na područje kulture utječu i one društvene djelatnosti koje se izričito ne odnose na kulturu.

Iako je cilj Primorsko-goranske županije postizanje ujednačenog razvoja ili barem dostizanje kvalitativnih standarda podjednako na svakom dijelu njenog teritorija, činjenica je da se i u kulturi, kao i u ostalim segmentima života, aktivnosti koncentriraju ili na područjima koja su gusto naseljena (Grad Rijeka i prsten) ili sezonalno u područjima visoke koncentracije turista.

Stoga je, osim održavanja postignutih standarda kulturnih aktivnosti i poticanja izvrsnosti u djelatnosti, poseban cilj Županije i lokalnih samouprava osigurati zadovoljavanje kulturnih potreba stanovnika na čitavom teritoriju, uvažavajući specifične potrebe lokalnih zajednica, posebice na otocima i u Gorskom kotaru.

Osnovni pokazatelji koji govore o infrastrukturi koja se koristi za zadovoljenje potreba u kulturi i broju korisnika prikazani su u Tabeli 27.:

Tabela 27: Pregled broja ustanova, objekata i udruga u kulturi po prostornim cjelinama

	RIJEKA	GORSKI KOTAR	PRIOBALJE	OTOCI	UKUPNO
Broj stanovnika	128.624	23.011	107.837	36.723	296.195
Ustanove u kulturi čiji je osnivač JLS	7	3	13	11	39
Ustanove u kulturi čiji je osnivač JLRS	2	0	1	0	0
Ustanove u kulturi čiji je osnivač DP	2	0	1	0	0
Dom kulture	1	10	9	4	24
Kazalište	2	0	0	1	3
Kino	3	3	2	4	12

Otvorena ili pučka učilišta	1	0	0	2	3
Muzeji, galerije, zbirke	18	4	20	17	34
Knjižnica	1	3	13	5	22
Bibliobus	1	8	3	1	14
Civilne udruge u kulturi	325	70	269	130	794

Izvor: Upravni odjel za kulturu, sport i tehničku kulturu PGŽ

Prema podacima jedinica lokalne samouprave iz 2019. godine, na području Županije je djelovalo ukupno 39 javno financiranih ustanova u kulturi (muzeji, galerije, kazališta, knjižnice, kulturni centri), od čega dvije ustanove na državnoj razini, trima je osnivač Županija, a 34 su osnovale jedinice lokalne samouprave. 34 ustanove su u gradovima, a pet u općinama. Promatrano po prostornim cjelinama, u Rijeci je 10 ustanova, Gorskom kotaru 3, u priobalju 15, a na otocima 11 ustanova u kulturi. U odnosu na 2014. godinu grad Rijeka i otoci bilježe rast, a Gorski kotar i priobalje blagi pad broja ustanova u kulturi koje djeluju na njihovom području.

U 2019. godini na području Županije djelovalo je pet kinematografa, i to u dvanaest objekata namijenjenih prikazivanju filmova od kojih je većina u funkciji samo povremeno. Broj kino-sjedala u 2019. u Županiji iznosio je 3.830. Svi pokazatelji ove djelatnosti bilježe rast u odnosu na 2013. godinu kada je izvršen posljednji statistički pregled.

Prema podacima Upravnog odjela za kulturu, sport i tehničku kulturu iz 2019. godine, na području Županije su djelovale 22 narodne knjižnice s ukupno 44.905 članova, što čini 15,66 % ukupnog stanovništva Županije. Četrnaest JLS nema knjižnice, ali ih osam pokriva bibliobusna služba. Bibliobusnu službu na području Županije organizira Gradska knjižnica Rijeka, a financira Županija te općine i gradovi čije područje pokriva bibliobus (brdsko-planinska i otočna područja Županije sa 40 stajališta). Uključujući bibliobus, pokrivenost Županije knjižničnim uslugama u odnosu na broj stanovnika iznosi 96%. U usporedbi s podacima za 2015. godinu, zamjetan je trend rasta korištenja knjižničnih usluga što se najbolje vidi u porastu broja posuđenih knjiga koji iznosi 10%. Broj posuđenih knjiga iznosio je 976.171 od čega izvan knjižnice 621.128, unutar knjižnice 355.043, a broj posuđenih jedinica audiovizualne i elektroničke građe iznosi 20.896.

Prema istom izvoru pokazatelji muzejske djelatnosti za područje Primorsko-goranske županije su sljedeći: u 2019. godini na području Županije djelovalo je 16 muzeja, 18 zbirki te 59 izložbenih prostora. Općih ili specijaliziranih muzeja na području Grada Rijeke je 5, Gorskog kotara 1, priobalja 5, te otoka također 5. U Priobalju djeluju 4 zbirke/izložbena postava, na otocima 12 te 2 na području Grada Rijeke, dok ih na području Gorskog kotara nema. Na području Županije djeluje 13 zbirki ili izložbi vjerskih zajednica.

Početakom 2019. godine u Županiji bile su registrirane 794 udruge u kulturi.

Županija je osnivač triju ustanova u kulturi koje su na dan 1. siječnja 2020. na neodređeno vrijeme (bez zapošljavanja za određeno vrijeme potrebe EU ili drugih projekata) kako je prikazano u Tabeli 28.

Tabela 28: Broj zaposlenih i broj posjetitelja u ustanovama u kulturi kojima je osnivač Primorsko-goranska županija

Ustanova	Broj zaposlenih	Broj posjetitelja				
		2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja	22	47.025	18.037	23.012	36.675	38.375
Prirodoslovni muzej Ustanova Ivan Matetić Ronjgov	11	24.718	39.257	43.346	30.102	28.380
	3					

*2016. i 2017. osim posjetitelja PMR i Kaštela Zrinskih/PC Kraljevica i posjetitelji izložbe Divovi Patagonije

Izvor: Upravni odjel za kulturu, sport i tehničku kulturu PGŽ

Djelatnost Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja je sustavno sakupljanje, čuvanje, zaštita, istraživanje, stručna i znanstvena obrada, sistematizacija i prezentiranje eksponata, zbirki i dokumentacije značajnih za povijest, povijest pomorstva i kulture, etnografiju i arheologiju Županije i njezinih rubnih područja, pedagoška i izdavačka djelatnost. Cjelokupna programska aktivnost Muzeja realizira se na lokacijama u Guvernerovoj palači, Memorijalnom centru Lipa pamti, Muzejskoj zbirci Kastavštine, Zbirci arheoloških nalaza Cickin i Zbirci maketa brodova Brodogradilišta Kraljevica.

Programske aktivnosti Prirodoslovnog muzeja su sustavno prikupljanje, čuvanje, zaštitu i proučavanje predmeta prirodne baštine, stručnu i znanstvenu obradu muzejske građe, sistematizaciju u zbirke i prezentiranje eksponata, zbirki i dokumentacije značajnih za prirodnu baštinu Županije. Muzej ima sjedište i stalni postav u gradu Rijeci te izdvojene zbirke u Kaštelu Zrinski u Brodu na Kupi te Posjetiteljskom centru u dvorcu Nova Kraljevica.

Programske aktivnosti Ustanove Ivan Matetić Ronjgov jesu sustavno sakupljanje, čuvanje, zaštita, istraživanje, stručna i znanstvena obrada, sistematizacija i prezentiranje dokumentacije značajne za autohtoni izričaj te očuvanje i promociju dvoglasja tijesnih intervala. Ustanova djeluje i ima sjedište u Viškovu u rodnoj kući Ivana Matetića Ronjgova.

Općine i gradovi te Županija, osim za ustanove u kulturi na godišnjoj razini osiguravaju sredstva za zadovoljenje javnih potreba u kulturi.²³

Sufinanciranjem programa očuvanja kulturne baštine te autohtonog jezičnog i glazbenog izraza, kroz djelatnost udruga i manifestacija folkloru i narodnih običaja, Županija na godišnjim razinama sufinancira oko 40 programa.

Sufinanciranjem raznih programa ustanova u kulturi čiji osnivač nije Županija, ali su programskom djelatnošću značajne za cijelu županiju, te udruga koje se bave raznim kulturnim djelatnostima s posebnim naglaskom na muzejske, likovne, glazbene, filmske i scenske programske aktivnosti na godišnjim se razinama sufinancira oko 80 programa.

²³ Zakon o financiranju javnih potreba u kulturi (NN 47/90, 27/93, 38/09)

Sufinancira se na godišnjim razinama i oko dvadesetak programa održavanja kulturnih manifestacija u funkciji lokalne zajednice i turizma, te petnaestak programa izložbenih, glazbenih, kazališno-scenskih i izdavačkih programskih aktivnosti namijenjenih prvenstveno izvođenju u školama kojima je osnivač Primorsko-goranska županija vodeći računa o posebnostima teritorija (prometna povezanost, zastupljenost kulturnih sadržaja u javnom životu jedinica lokalne samouprave i sl.). Godišnje kroz javne potrebe u kulturi Županija sufinancira i dvadesetak programa izložbenih, glazbenih, kazališno-scenskih, izdavačkih i ostalih kulturnih programskih aktivnosti namijenjenih svim uzrastima i dobnim skupinama u cilju decentralizacije kulture.

Osim u program javnih potreba u kulturi, Županija počevši od 2015. godine osigurava sredstva i za djelovanje županijske Kulturne mreže koja je namijenjena udrugama i ustanovama koje su registrirane na području Županije. Županijska mreža društveno-kulturnih centara je platforma za županijsku kulturnu suradnju i razmjenu sadržaja, transfera znanja, vještina i iskustava. U okviru izgradnje mreže s lokalnim partnerima posebna je pozornost posvećena otvaranju javnih prostora za kulturnu djelatnost zajednice. Na mreži je registrirano 400 korisnika. Putem Mreže na godišnjim se razinama realizira više od 50 programa.

Tabela 29: Ulaganja Primorsko-goranske županije u javne potrebe u kulturi te kulturnu mrežu za razdoblje od 2015. do 2019. godine.

Godina	Javne potrebe u kulturi PGŽ (HRK)	Kulturna mreža (HRK)	Ukupno
2016.	1.485.000,00	285.000,00	1.770.000,00
2017.	1.685.000,00	378.194,38	2.063.194,38
2018.	1.535.000,00	350.975,97	1.885.975,97
2019.	1.815.000,00	217.000,00	2.032.000,00

Izvor: UO za kulturu, sport i tehničku kulturu PGŽ

Kroz zajednički projekt Primorsko-goranske županije i HNK-a Ivana pl. Zajca Rijeka, kojim Županija sufinancira ulaznice za učenike osnovnih i srednjih škola Primorsko-goranske županije, u sezoni se prosječno realizira desetak programa.

Za program nagrađivanja kvalitete kulturnog stvaralaštva Županija je na godišnjoj razini u prethodnom razdoblju osiguravala prosječno 200.000 kuna za pojedince, udruge ili ustanove koji su ostvarili posebna dostignuća na državnoj i međunarodnoj razini.

Posebna pažnja posvećuje se skrbi o materijalnoj i nematerijalnoj baštini: Na popisu nematerijalnih dobra nalaze se dva upisana na UNESCO-ov Reprezentativni popis nematerijalne kulturne baštine čovječanstva: dvoglasje tijesnih intervala Istre i Hrvatskog primorja i godišnji pokladni ophod zvončara s područja kastavštine. O očuvanju i pravilnoj prezentaciji dvoglasja tijesnih intervala brine Ustanova Ivan Matetić Ronjgov, ali i udruge sa šireg područja županije, dok je zvončarski ophod tradicija koja još uvijek snažno živi u zaleđu Rijeke, prenosi se u obitelji, te postoji više inicijativa privatnih osoba, općina i gradova kojima se njeno nastavljanje podupire.

Zaštićeno je i pet fenomena nematerijalne kulturne baštine: umijeće izrade šindre za pokrivanje krovova u Delnicama, grobnička čakavština, krčki tanci, tradicijski plesovi otoka Krka, novljanski mesopust i govor otoka Suska.²⁴⁾

Iako je i u proteklom periodu rad na dostizanju održivog korištenja kulturnih dobara pomno planiran i proveden u skladu s mogućnostima, ulaganja u objekte kulturne namjene na području grada Rijeke, ali i ostalih gradova i općina u PGŽ, intenziviraju se počevši od 2015. godine kao posljedica sudjelovanja u većem broju projekata kojima se objekti zaštićene kulturne baštine obnavljaju uz financijsku potporu fondova EU. Posljedično se u nadolazećem razdoblju, u obnovljenim objektima predviđa i znatno povećanje obima i vrsta kulturno-umjetničkih programa, kao i vezano novo zapošljavanje.

U nastavku se navode projekti vezani uz valorizaciju i obnovu kulturno-povijesne baštine koje su u razdoblju od 2016. do 2019. provodila Primorsko-goranska županija i ustanove kojima je Županija osnivač.

Tabela 30: Realizirani projekti i projekti u provedbi Primorsko goranske županije – kultura, period 2016 – 2020.

PROJEKT	RAZDOBLJE PROVEDBE	VRIJEDNOST PROJEKTA	UDIO PGŽ U PROJEKTU
		KN	
ARTVISION	10/12 - 01/16	24,792,957.15	2,686,336
HERA	11/13 - 12/16	66,319,516.80	4,170,964
REFRESH	07/17 - 09/20	15,175,080.68	1,465,690
HERCULTOUR	01/18 - 09/19	8,823,505.50	1,237,497
ARTVISION+	01/18 - 09-19	7,547,700.00	1,832,325
CLAUSTRA+	08/17 - 01/20	13,349,911.13	1,949,190
Kulturno turistička ruta Putevima Frankopana GUVER	11/015 - 02/21	64,116,001.04	
		61,024,028.15	32,965,038
IC PGŽ	12/14 - 01/19	3,486,133.68	
		3,196,934.25	73,244
		16,174,168.41	
		15,051,193.74	3,283,228
Mala barka 2	10/16 – 03/19.		
Muzej budućnosti	10/18. – 03/20	742.896,03	
TEMPUS project	01/19. – 6/21.		
E-VOKED	09/18. – 08/21.	1.679.111	181.240,80
KRAS 'N' KRŠ	08/17. – 02/20.	11.295.300	2.318.656
LIKE	07/17. – 01/20.	11.309.989	1.246.382

Izvor: Upravni odjel za kulturu, tehničku kulturu i šport PGŽ

Svaki od navedenih projekata je važan o čemu govori i visina županijskog udjela u ukupnoj vrijednosti projekata koja prelazi 50 milijuna kuna. Međutim, po svojoj se kompleksnosti i visini osiguranih sredstava iz EU fondova, posebno ističe projekt

²⁴ <https://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=6212&kdlid=124094697>

naziva Kulturno-turistička ruta „Putovima Frankopana“. Projekt je pokrenula Primorsko-goranska županija, kao nastavak razvoja održivog modela kulturnog turizma, s ciljem obnove, očuvanja, zaštite i održivog korištenja frankopanske materijalne i nematerijalne baštine, u prvom redu kaštela te utvrđenih gradova i dvoraca Frankopana i Zrinskih. Rutom je obuhvaćeno sedamnaest kaštela i dvoraca (Gradec, Krk, Nova Kraljevica, Stari grad Zrinskih u Kraljevici, Grobnik, Trsat, Bakar, Drivenik, Grižane, Bribir, Novi Vinodolski, Hreljin, Ledenice, Čabar, Severin na Kupi, Brod na Kupi i Stara Sušica) te tri sakralna kompleksa (Franjevački samostan na Košljunu, Pavlinski samostan u Crikvenici i manastir Gomirje).

Uz Primorsko-goransku županiju, koja je vodeći partner, u projektu sudjeluje još 12 partnera – gradovi Rijeka, Kraljevica, Čabar i Bakar, općine Lokve, Čavle i Vinodolska Općina, TZ Kvarnera, TZ Grada Rijeke, Biskupija Krk, Centar za kulturu Grada Krka i Prirodoslovni muzej Rijeka. U obnovu dijela objekata, njihovo uređivanje, promociju i stvaranje novih turističkih proizvoda koji će kroz cijelu godinu oživjeti otok Krk, vinodolsko zaleđe i Gorski kotar, bit će uloženi 61 milijun kuna, Osim iznimne važnosti za očuvanje kulturne baštine Županije i njeno pretvaranje u kulturne atrakcije, projektom je predviđena obnova i uređenje ukupno 8 interpretacijskih centara i osmišljavanje novih atraktivnih sadržaja pridonijet će bitno povećanju broja posjetitelja.

U studenom 2016. godine završena je prva faza u izgradnji i opremanju Posjetiteljskog centra rute u Kraljevici koji predstavlja središnji interpretacijski centar Kulturno-turističke rute Putovima Frankopana. Nalazi se u dvorcu Nova Kraljevica - Frankopan. Ostalih sedam interpretacijskih centara bit će otvoreni tijekom 2021., i to u sljedećim objektima: u kaštelima Trsat, Bakar, Grobnik, Krk i Zrinski u Brodu na Kupi, te Kuli u Bribiru i Dvorcu Zrinskih u Čabru.

Bitno je izdvojiti projekt Rijeka 2020 - Europska prijestolnica kulture (EPK). Europska komisija na svojim stranicama²⁵ posebno ističe važnost projekata EPK kao svog dostignuća i „jedne je od najuspješnijih i najpoznatijih kulturnih inicijativa Europske unije“. Rijeka je prvi grad u Hrvatskoj koji nosi ovu titulu, a projektom se potaknuo ulazak u velik broj značajnih infrastrukturnih projekata, obnova objekata kulturne baštine i programskih aktivnosti u gradu Rijeci. Najveći su projekti:

- Dječja kuća
- Gradska knjižnica Rijeka
- Pretvaranje broda Galeb u muzej
- Palača Šećerane – novi dom Muzeja grada Rijeke
- Uređenje javnih površina unutar kompleksa Benčić s pripadajućom infrastrukturom
- Prenamjena i revitalizacija ex bloka Rikard Benčić

Ukupna vrijednost projekata prelazi 250 milijuna kuna, a sufinanciraju se korištenjem EU fondova iznosom većim od 140 milijuna.

²⁵ (<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/137/cultuur>)

Kroz partnersko sudjelovanje Primorsko-goranske županije osigurava se uključivanje većine gradova i općina u realizaciji projekta EPK kroz duži period, a s naglaskom na 2020. godinu. I to kroz programski pravac 27 susjedstava i Molo longo.

U 2020. godini u Rijeci će se održati velik broj kulturnih programa i pojedinačnih događanja. Značajne promjene projekta uzrokovane su pandemijom Covid 19, te je onemogućena cjelovita realizacija planiranog programa, partnerskih suradnji i gostovanja.

4.2. Sport i rekreacija

Kao vrlo raširena društvena aktivnost, sport je sastavni dio kulture pojedinca i suvremenog društva u cjelini. Bavljenje sportom ima veliku zdravstvenu i odgojnu ulogu, posebno kod mladih ljudi. On donosi brojne fizičke i mentalne prednosti - od prevencije bolesti, unapređenja i očuvanja zdravlja do razvijanja raznih osobina kod pojedinca poput discipline, kreativnosti, komunikacije, samopouzdanja, vodstva, odgovornosti, radnih i životnih navika do temeljnih ljudskih vrijednosti poput poštenja, solidarnosti, tolerancije i uzajamnog uvažavanja.²⁶

Analitički prikaz promatranih kategorija pokazatelja dat je u Tabelama 31 i 32, a ukazuje na kompleksnost strukture organizacije sporta na županijskom nivou. Ona odgovara potrebama građana (fizičkih i pravnih osoba) koje sport vide kao temelj svog djelovanja neovisno da li je to njihov profesionalni (natjecateljski ili poduzetnički) izbor ili osobna potreba za kretanjem, socijalizacijom i sl.

Tabela 31. Broj registriranih udruga, Županijskih sportskih saveza i klubova u PGŽ 2019. godine

	Broj udruga
Ukupno sportskih Udruga	892
Od čega sa sjedištem u Rijeci	365 (41%)
Županijskih sportskih saveza (ŽSS)	28
Klubovi u sportovima koji imaju ŽSS	672
Klubovi udruženi u strukovne ŽSS	462

Izvor: Upravni odjel za kulturu, sport i tehničku kulturu PGŽ, prema Registru udruga RH

Tabela 32. Broj registriranih udruga u razdoblju od 2016. do 2019. godine

Godina	2016.	2017.	2018.	2019.
Broj udruga	771	803	830	892

Izvor: Upravni odjel za kulturu, sport i tehničku kulturu PGŽ

Prema podacima Upravnog odjela za kulturu, sport i tehničku kulturu u Županiji još djeluje: 14 strukovnih sportskih udruga (suci, treneri, zdravstveni djelatnici u sportu), 28 županijskih sportskih saveza, 5 gradskih strukovnih saveza, jedan nacionalni sportski savez, jedan sveučilišni sportski savez, 1 županijska, 7 gradskih i 4 općinske

²⁶ Nacionalni program športa 2019. – 2026.

sportske zajednice, 56 školskih sportskih društava osnovnih škola, 30 školskih sportskih društava srednjih škola i 12 sveučilišnih sportskih klubova.

Prema Registru udruga RH koje vodi Ministarstvo uprave RH, na području Primorsko-goranske županije registrirane su 892 sportske udruge. Najveća je koncentracija udruga na području Grada Rijeke, njih čak 321, zatim slijedi priobalje s 319 udruga, zaleđe s 53, otoci s 111, a najmanje je udruga registriranih na području Gorskog kotara, njih 87. kako je prikazano u Tabeli 33.

Tabela 33. Broj registriranih udruga u PGŽ 2019. - teritorijalna pokrivenost

Sportske udruge u PGŽ	Broj udruga
Grad Rijeka	321
Priobalje i zaleđe	319+53= 372
Otoci	111
Gorski kotar	87
Ukupno	892

Izvor: Upravni odjel za kulturu, sport i tehničku kulturu PGŽ, prema Registru sportskih djelatnosti

Prema Registru sportskih djelatnosti, koje vodi nadležno upravno tijelo Županije, u ožujku 2019. godine u Primorsko-goranskoj županiji upisane su 838 sportske udruge.

Uspoređujući dva registra uočava se zamjetan nerazmjer u broju registriranih udruga u Registru sportskih djelatnosti (vodi Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta) i Registru udruga RH (vodi Ministarstvo uprave). Razlog tomu leži u velikom broju neaktivnih, a prijavljenih udruga pri Registru udruga RH, dok neke udruge nisu registrirane pri Registru sportskih djelatnosti, iako su zakonski obvezne to učiniti.

Granski županijski sportski savezi okupljaju oko 82% svih aktivnih sportskih klubova i više od 93% svih registriranih sportaša u Županiji.

Procjenjuje se da je u Županiji 25.000 sportaša uključeno u aktivne trenažne procese. Krovna sportska organizacija u županiji je Zajednica sportova Primorsko-goranske županije koja udružuje sportske udruge u Županiji, granske sportske saveze i gradske/općinske sportske zajednice. Djelovanje klubova Županije obuhvaća 67 sportova, od čega 32 olimpijska.

Županija potiče razvoj sporta organizacijski i financijski, a kategorije kojima su poticaji namijenjeni prikazane su u Tabeli 34. Osim financiranja kroz aktivnost krovne županijske sportske organizacije, predviđena su posebna sredstva za poticanje kvalitete, mlade, školske saveze, invalide i rekreaciju, a plasiraju se u najvećoj mjeri putem rada Sportskih saveza.

Tabela 34: Proračunska izdvajanja Primorsko-goranske Županije za javne potrebe u sportu u 2018. i 2019. godini (u HRK)

	2018	2019
ZAJEDNICA SPORTOVA	3,605,000.00	3,230,000.00
PGŽ		
Nagrađivanje kvalitete	237,000.00	250,000.00
Mlađi uzrasti	144,000.00	200,000.00
SŠSD PGŽ - školski savezi	340,000.00	365,000.00
SSOI PGŽ - invalidi	287,000.00	430,000.00
SSRSZS PGŽ - rekreacija	200,000.00	219,000.00
Ukupno	4,813,000.00	4,694,000.00

Izvor: Upravni odjel za kulturu, sport i tehničku kulturu PGŽ

4.2.1. Sportski rezultati i kategorizirani sportaši

Primorsko-goranska županija četvrta je (iza Grada Zagreba, Splitsko-dalmatinske i Osječko-baranjske) po brojnosti kategoriziranih sportaša kojih ukupno ima 214.²⁷ Za prethodne godine podaci su sljedeći:

Tabela 35. Broj kategoriziranih sportaša u razdoblju od 2016. do 2019. godine

Godina	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Broj kategoriziranih sportaša	172	207	195	191	214

Izvor: Hrvatski olimpijski odbor

Broj ostvarenih plasmana županijskih sportaša na sportskim natjecanjima (za sve sportove i kategorije) konstantno je visok. Od sportova, najveći broj odličja u 2019. godini ostvaren je u plivanju, skijanju i atletici, najviše na državnim prvenstvima. Sportaši su osvojili ukupno 11 medalja na europskim, 24 na svjetskim prvenstvima i 12 na natjecanjima svjetskog kupa.

Tabela 36. Ukupno ostvarenih plasmana (1. – 3. mjesto) u razdoblju od 2016. do 2019. godine

Godina	2016.	2017.	2018.	2019.
Ukupno plasmana	1249	1035	913	993

Izvor: Arhiva Zajednice sportova PGŽ

4.2.2. Sport u sustavu obrazovanja

U sustavu obrazovanja Republike Hrvatske sport je integriran kroz obveznu nastavu tjelesne i zdravstvene kulture u osnovnoj školi, srednjoj školi i prve dvije godine visokoškolskog obrazovanja. Osim nastave tjelesne i zdravstvene kulture u osnovnim i srednjim školama provode se i izvannastavne školske športske aktivnosti učenika.

²⁷ stanje 13. travnja 2020. prema www.hoo.hr

U organizirane sportske aktivnosti u Primorsko-goranskoj županiji uključeni su učenici osnovnih i srednjih škola putem svojih školskih sportskih društva. Prema podacima Upravnog odjela za kulturu, sport i tehničku kulturu u Županiji djeluje 86 školskih sportskih društava. U ovakav oblik sportske aktivnosti uključeno je oko 4.200 učenika osnovnih i srednjih škola.

Ukupan broj sudionika na natjecanjima Uni sport lige sportskih klubova Sveučilišta u Rijeci je 1.734 studenata.

4.2.3. Sportski objekti

Najvažnijih sportski objekti u Županiji su: Bazeni Kantrida, Nogometni stadion Kantrida, Nogometni stadion Rujevica, Atletska dvorana Kantrida, niz polivalentnih sportskih dvorana rukometnih dimenzija: Dvorana mladosti, Dinko Lukarić, SC Zamet, Marino Cvetković Opatija, Matija Katalinić Kastav, Gradska sportska dvorana Kostrena, Sportsko-rekreativni centar (SRC) Belveder, SRC 3. maj, SRC Mlaka i SRC Zamet, Goranski sportski centar - izletišta Platak, multifunkcionalna dvorana Delnice, Dom sportova Delnice, atletska staza i otvoreno igralište Kampus – Trsat, nogometni stadion Rujevica, Boćarski centar Podvežica, Boćarski dom Hrastenica, Automotodrom Grobnik.

Osim navedenih, na području Županije postoji:

- 48 nogometnih igrališta
- 80 boćališta
- 7 streljana
- 12 kuglana
- 14 polivalentnih dvorana (rukometnih dimenzija)
- 4 Bazenska centra / bazena 1+3 (Rijeka, Crikvenica, Delnice, Novi Vinodolski)
- 3 atletske staze (Kantrida, Kampus, Mrkopalj),
- 15 teniskih centara i 6 teniskih igrališta

Također, u posljednjih nekoliko godina sveopće je prisutan trend uređenja i obilježavanja šetnica ili uređenja društvenih prostora u Jedinicama lokalne samouprave (često potaknuto i mogućnošću korištenja sredstava EU ta ovu namjenu), te je infrastruktura ovog tipa znatno kvalitetnija u usporedbi sa situacijom prije 2015. godine. Iako inicijalno potaknuto željom za obogaćivanje turističke ponude, indirektno ova ulaganja obogaćuju sportsku, a posebno sportsko-rekreacijsku ponudu na području cijele Županije. Razvija se mreža biciklističkih i planinarskih staza i ruta, informacije o njima su lakše dostupne, a održavanje pojačano. Navedenu infrastrukturu sve više koristi lokalno stanovništvo stvarajući tako različite kvalitetne rekreacijske navike.

Sportskim objektima na Platku, kao i onima u Delnicama upravlja tvrtka Goranski sportski centar d.o.o., čiji su osnivači Primorsko-goranska županija, Grad Delnice i Općina Čavle. Goranski sportski centar aktivno sudjeluje na kreiranju, vođenju i realizaciji razvojnih projekata, u skladu sa zahtjevima lokalne i regionalne zajednice, odnosno svojih osnivača.

Osnovna pretpostavka skrbi o sportašima uređenje njihove zdravstvene zaštite kroz osiguravanje potrebnih zdravstvenih pregleda. Početkom travnja 2018. godine za potrebe utvrđivanja opće zdravstvene sposobnosti sportaša s područja Primorsko-goranske županije radom je započela sportska ambulanta u Dvorani mladosti na Trsatu. Korištenje usluga sportske ambulante obavlja se bez nakade, troškove liječničkih pregleda financira Primorsko-goranska županija i Grad Rijeka. U 2019. godini ukupno je pregledano 2188 sportaša (1438 m, 750 ž). Od ukupnog broja obavljenih pregleda u 2019. godini 84,3% odnosi se na preglede sportaša klubova sa sjedištem u Rijeci. Uočena je potreba organizacije dodatnog mobilnog tima ambulante kako bi ova usluga bila jednako dostupna na čitavom županijskom području.

4.2.4. Sportska rekreacija

Sportska rekreacija predstavlja sportsku aktivnost stanovništva svih dobnih skupina s ciljem održavanja zdravlja, vitalnosti, društvene integracije, natjecanja ili zabave. Što se tiče javnog interesa, takvi su učinci i sportske vježbe osobito važni jer je redovita i kvalitetno osmišljena rekreacija korisna za zdravlje pojedinaca, a samim time i cjelokupno društvo. Osim što se redovitim bavljenjem tjelesnom aktivnošću zadovoljavaju osnovne biološke potrebe za kretanjem, utječe se i na očuvanje i unaprjeđenje fizičkog i mentalnog zdravlja i ostvaruju se socijalne komponente života djece i mladih, odraslih osoba te osoba starije životne dobi.²⁸

U Registar udruga RH upisano je 99 klubova/udruga koje se bave sportskom rekreacijom u Primorsko-goranskoj županiji (55 klubova sportske rekreacije upisano je u Registar sportskih djelatnosti). Prema podacima Hrvatskog saveza sportske rekreacije, procjenjuje se da je oko 36,5% aktivnih građana Primorsko-goranske županije uključeno u sportsko rekreativne programe. Iako ovaj pokazatelj ima pozitivan trend, još uvijek je daleko od indeksa u razvijenim zemljama EU.

Među aktivnostima kojima Primorsko-goranska županija stvara preduvjete za razvoj i intenziviranje rekreacijskih aktivnosti posebno ističe investicija u RSRTC Platak s obzirom na povećan dolazak građana ne samo iz PGŽ, već i cijele RH te susjednih zemalja. Cilj postepenog razvoja cjelogodišnje rekreacije može se smatrati ostvarenim s obzirom na velik broj sadržaja koji je na izboru građanima, kao i na razne manifestacije održane na Platku koje posjetiteljima omogućuju sudjelovanje u programima pješaćenja, planinarenja, nordijskog hodanja, skijanja, trčanja, malog

²⁸ Nacionalni program športa 2019. – 2026.

nogometa, odbojke, stolnog tenisa, biciklizma, boćanja, aerobika i joge. Primorsko-goranska županija već dugi niz godina ulaže znatna financijska sredstva u razvoj Platka. Jedan od najznačajnijih kapitalnih projekata predstavlja izgradnja sustava za zasnježenje, sveukupne vrijednosti 22,5 milijuna HRK, a u planu je i postavljanje nove žičare na skijalištu.

4.2.5. Sport invalida

Kako u Nacionalnom programu sporta, tako i u programima na nižim razinama, posebno se iskazuje skrb o omogućavanju bavljenja sportom i sportskom rekreacijom športašima s invaliditetom pod istim uvjetima kao i ostatku populacije.

U Primorsko-goranskoj županiji živi 20.140 osoba s invaliditetom²⁹ i čine 7,2% ukupnog stanovništva Županije. Obzirom da su u 2019. godini sportski klubovi osoba s invaliditetom brojili su ukupno 562 sportaša i rekreativca, udio aktivnih sportaša s invaliditetom u ukupnom udjelu osoba s invaliditetom na taj način je 2,8%. U odnosu na 2013. godinu broj invalida smanjen je za više od 20%, a udio sportaša u toj kategoriji povećan je za gotovo 45% (s 2 na 2,8%).

U Županiji djeluju 24 kluba osoba s invaliditetom i osoba oštećenog sluha, od čega je 12 sportskih klubova osoba s invaliditetom udruženo u Savez športova osoba s invaliditetom Primorsko-goranske županije, a 6 klubova osoba oštećenog sluha okupljenih u Riječki sportski savez gluhih. Samo 3 sportske udruge djeluju izvan Rijeke. Ukupno je u početničkim i juniorskim kategorijama zastupljeno 217 članova, dok seniorske i rekreativne kategorije broje 317 članova. Ukupno je na službenim natjecanjima Hrvatskoga paraolimpijskog odbora i Hrvatskoga športskog saveza gluhih u 2019. godini nastupilo 246 sportaša iz Primorsko-goranske županije.

4.3. Tehnička kultura

Djelatnost tehničke kulture obuhvaća: odgoj, obrazovanje i osposobljavanje za stjecanje tehničkih, tehnoloških i informatičkih znanja i vještina, inventivni rad i širenje znanstvenih i tehničkih dostignuća. Temeljni ciljevi djelatnosti su: razvitak i promidžba tehničke kulture, poticanje na stvaralački i znanstveni rad, tehnički odgoj i obrazovanje, znanstveno i tehničko opismenjivanje, posebno mladih.³⁰ Aktivnosti se realiziraju kroz obveznu nastavu tehničkog odgoja, te u većem dijelu izvannastavne programe.

Primorsko-goranska županija potiče rad pri specijaliziranim ustanovama kroz godišnje sufinanciranje javnih potreba, a na sličan način u okviru svojih financijskih i kadrovskih kapaciteta djeluju jedinice lokalne samouprave, te nadležno Ministarstvo znanosti i

²⁹ stanje na dan 03.05.2019, prema Izvješću o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, HZJZ, 2019.

³⁰ Zakon o tehničkoj kulturi, NN 76/199

obrazovanja. Pregled županijskog sufinanciranja programa javnih potreba u tehničkoj kulturi prikazan je u Tabeli 37.

Tabela 37: Sufinanciranje Programa javnih potreba u tehničkoj kulturi – Primorsko-goranska županija (min iznos traženja 5.000,00 kn)

Godina	Iznos kn	Br.sufinanciranih programa	Broj korisnika
2016.	409.000,00	39	26
2017.	409.000,00	48	30
2018.	430.000,00	48	31
2019.	440.000,00	51	31
2020. (plan)	420.000,00	48	31

* min iznos traženja po programu 1.000,00 kn

Izvor: Upravni odjel za kulturu, sport i tehničku kulturu PGŽ

U Županiji djeluje Županijska zajednica tehničke kulture. Članice Zajednice su udruge, centri, savezi i gradske zajednice u tehničkoj kulturi, te druge pravne osobe koje provode programe tehničke kulture, a osnovani u skladu sa Zakonom o tehničkoj kulturi. Zajednica trenutno broji 47 članica koje u skupštini Zajednice imaju po jednog predstavnika tako da su obuhvaćene sve grane tehničke kulture, gradske zajednice, organizacije i ustanove, te udruge pedagoga tehničke kulture.³¹

Aktivnosti tehničke kulture provode se radom ustanova i udruga za tehničku kulturu i šire u suradnji s ustanovama u obrazovanju, kulturi općenito, gospodarskim subjektima i sl., a dijele se na organiziranje smotri, izložbi i natjecanja, promociju tehničkih inovacija, nagradne natječaje, te populariziranje djelatnosti tehničke kulture putem javnih medija, specijaliziranih izdanja i časopisa.

U suradnji s udrugama u tehničkoj kulturi, Županija potiče rad klubova mladih na području osnovnih i srednjih škola, a svake godine u školama se održavaju tri razine natjecanja u tehničkoj kulturi – školsko, županijsko i državno. Na županijskoj razini organiziraju se Natjecanje mladih tehničara, Modelarska liga i natjecanje Robocop.

Primorsko-goranska županija usvojila je 2017. godine strategiju razvoja tehničke kulture 2017. – 2020. godine³² kojom su definirana tri strateška cilja:

1. Poticanje organizacijskog razvoja dionika u tehničkoj kulturi na području Primorsko-goranske županije
2. Povećanje interesa građana, posebno djece i mladih, za uključivanje u dostupne aktivnosti na području tehničke kulture
3. Povećanje utjecaja tehničke kulture na gospodarski razvoj županije

³¹ Prema <https://ztk-pgz.hr/clanice/>

³² <https://www2.pgz.hr/doc/02-rasprava-teh-kultura/strategija.pdf>

Razvojni problemi PGŽ u odnosu na DRUŠTVENE DJELATNOSTI

- *Nedostatan broj i kapacitet predškolskih ustanova*
- *Smanjenje broja učenika u srednjim školama*
- *Nedovoljna usmjerenost na obrazovne programe koji doprinose razvitku PGŽ*
- *Neusklađenost obrazovanja s potrebama tržišta*
- *Nedostatak studentskih smještajnih kapaciteta*
- *Nepovezanost programa tehničke kulture s obrazovnim i gospodarskim sektorom*
- *Neravnomjerna vremenska (tijekom kalendarske godine) i teritorijalna (na cjelokupnom teritoriju PGŽ) prisutnost kulturnih događanja*
- *Izostanak kulturne suradnje na relaciji Rijeka (središte) – subregije (periferija)*
- *Nedostaju povratni podaci o kulturnoj aktivnosti građana Županije*
- *Niska ispunjenost Standarda u mreži narodnih knjižnica*
- *Nepostojanje modela upravljanja kulturnom baštinom koji bi omogućio sustavno održavanje i korištenje*
- *Nedostatak ustanova (posebno izraženo u Gorskom kotaru i na Otocima)*
- *Nedostatna infrastruktura za sport i rekreaciju za sve ciljne skupine građana*
- *Nedostatak stručnog kadra u sportu*
- *Nedostatak i odlazak u inozemstvo liječnika pojedinih specijalizacija*
- *Značajna sredstva za održavanje velikog broja objekata namijenjenih zdravstvenoj skrbi u Županiji*
- *Nedostatak specijaliziranih sportskih ambulanti*
- *Nedovoljna dostupnost specijalističko-konzilijarne zaštite u rjeđe naseljenim područjima (Gorski kotar i Otoci)*
- *Nedovoljni kapaciteti za smještaj starih i nemoćnih osoba*
- *Nedovoljni institucionalni i vaninstitucionalni oblici skrbi za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom*

Razvojne potrebe PGŽ u odnosu na DRUŠTVENE DJELATNOSTI

- *Povećanje kapaciteta predškolskih ustanova*
- *Provođenje mreže osnovnih i srednjih škola PGŽ*
- *Usklađenost strukovnog i visokog obrazovanja sa zahtjevima tržišta rada*
- *Završetak Sveučilišnog kampusa*
- *Povezivanje potreba gospodarstva i strukovnog obrazovanja*
- *Povezati programe tehničke kulture s obrazovanjem i gospodarstvom*
- *Bolje povezivati i koristiti ustanove u kulturi, radi povezivanja i koordiniranja programskih sadržaja i aktivnosti pojedinaca i udruga u kulturi s područje Županije*
- *Povezivati muzeje radi koordiniranja njihova rada te ih povezivati s istim i sličnim ustanovama na nacionalnoj i međudržavnoj razini*
- *Dodatno valorizirati autohtona folklorna događanja, te očuvati i promovirati lokalne jezične i glazbene osobitosti Županije.*
- *Zadovoljiti Standard za mrežu narodnih knjižnica u Županiji*
- *Poticati jedinice lokalne samouprave i udruge u kulturi u kandidiranju starih gradskih jezgara i tradicionalne kamene gradnje, kao i kulturnih posebnosti Županije na UNESCO-ve liste zaštićenih kulturnih materijalnih i nematerijalnih dobara*
- *Izgraditi nove sportske objekte prema potrebama Županije*
- *Omogućiti dostupnost sportsko-rekreativnih sadržaja svim kategorijama građana*
- *Osigurati uvjete za školovanje stručnog kadra u sportu.*
- *Osigurati dostupnost specijalističko konzilijarne zdravstvene zaštite u svim mjestima Županije*
- *Objediniti sve usluge KBC Rijeka na jednom mjestu*
- *Nastaviti razvijati mrežu izvaninstitucijskih oblika smještaja (udomiteljstvo, obiteljski domovi, stambene zajednice, organizirano stanovanje)*
- *Povećati kapacitete institucija za brigu o starim i nemoćnim osobama uz stalni napredak u podizanju kvalitete smještaja i zdravstvene skrbi korisnika*